

Ingyenfűzet: „Méztermelés, mézkezelés és mézkészítmények“.

Ára 20 fillér

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: IX., Üllői-ut 1. sz.
(„Falu“ Országos Földművelésügyi Oszt.)
Telefon: Automata 878—73.
Kiadóhivatal: VIII., József-körút 5. sz.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:
MESKÓ PÁL.

FŐMUNKATÁRS:
SCHANDL JÓZSEF dr.

Előfizetést díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások“ című füzetekkel együtt.
Egész évre 8 P. Félévre 4 P.
Negyedévre 2 P.

Budapest, 1929.

X. évfolyam 22. szám.

Vasárnap, június 2.

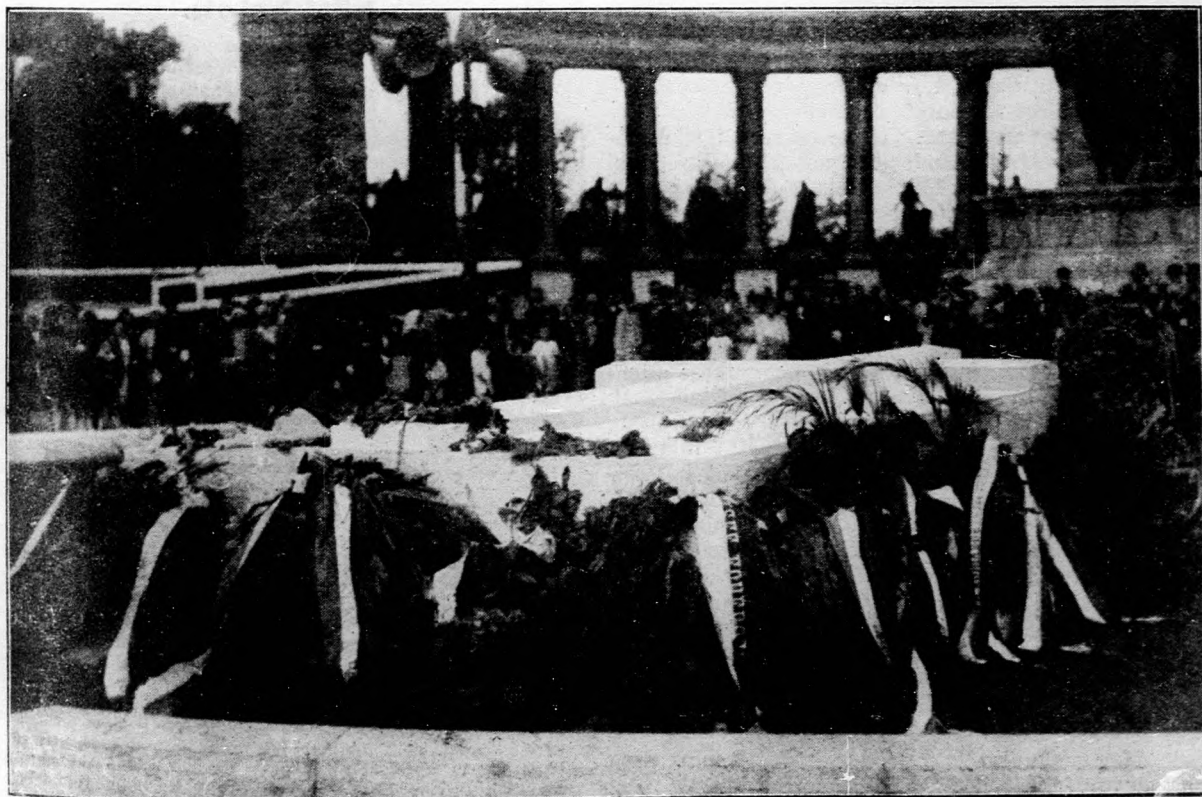
Nemzetközi Falufejlesztési Kongresszus.

Nemrég egy nagy német tudós arról beszélt, hogy a jövő a falu társadalmáé. E megállapításnak oka pedig, hogy minden egyes állam mezőgazdasága úgy igyekszik berendezkedni a jövőben, hogy a saját lábán is megtudjon állni. Vagyis más szóval, a bel-földi termelést úgy fokozza, hogy az kiteremje mindazt, amire az illető országnak szüksége van. A termelés fokozása és a behozatal csökkentése, ez a két kérdés az, amely a mezőgazdasági államok vezetőférfiait gondolkodóba ejti.

Június első napjaiban a *harmadik Nemzetközi Falufejlesztési Kongresszus* Budapesten tartja ül-

seit, amelyre a világ minden részéből nagy számmal jönnek össze az egyes államok kiküldöttei, hogy megbeszéljék és megtárgyalják mindazokat az égető nagy kérdéseket, amelyek a világ összes falvainak és így a falusi társadalmaknak kérdései. Ez a kongresszus a világ összes falvainak társadalmát fogja jelképezni, mert azok, akik ezen résztvesznek, milliónyi földműves ember nevében beszélnek.

Hogy a falu népének ügyes-bajos dolgaival végre foglalkozni kell: ezt mi már régóta hirdetjük, mert tudatában vagyunk annak, hogy az egyre jobban fenyegető mezőgazdasági válságok és a falvak népei-

A koszorúkkal borított Hősök Emlékköve az ezredéves emlékmű előtt.

nek óriási szegénységét csak nagy, átfogó, világjelentőségű eszközökkel lehet megoldani. A falusi társadalmak helyzete ma talán az egész világon egyforma. Iszonyu terhek nyomják a mezőgazdaság vállát úgy a győztes, mint a legyőzött államokban. A jövő azonban mindezek dacára mégis azt mutatja, hogy a falu társadalma, a falu népe fogja nagy tömegénél fogva a nemzetek életében az egyik irányító szerepet vállalni. Megállapíthatjuk tehát joggal, hogy az egész világon, a mezőgazdaság terén olyan tömegek szabadulnak fel, amelyek egészséges levezetésétől függ a nemzetek jóléte is.

Mivel pedig a föld és a föld népe az, amelyre az összes államok támaszkodnak, szükségképpen megindult az egész világon olyan törekvés, amely a falu, a földdel dolgozó nép kérdéseit igyekszik megoldani. Mert a falu népének sorsával szorosan összefügg a többi társadalmi osztályok helyzete is. Ha gazdaságilag erős és megelégedett egy állam földműves népe, akkor ennek hatása érezhető az iparban, kereskedelemben is, mert ha jól megy a föld népének, akkor jól megy magának a nemzetnek is. Ha pedig a falvak népe gazdaságilag legyengül, ez a nemzet bukását vonja maga után.

A világ összes falvainak kiküldöttei, követői találkoznak itt a kongresszuson, hogy megteremtsek a gazdaságilag erős, független, boldog és megelégedett falvak előfeltételeit. Erre a tanácskozársra sohasem volt nagyobb szükség, mint napjainkban, amikor a gazdasági válság úgy Európa, mint a tengerentúli államokat is cselekvésre és gondolkodásra készíti. Ez a kongresszus a falufejlesztés nagy kérdéseit vitatja meg.

A megnyitó ülésen Giuseppe de *Michelis* nagykövet, a római mezőgazdasági intézet vezetője elnököl és azon megjelenik *Horthy* Miklós kormányzó is.

Az első ülésen *M. Paul de Vuyst* belga földművelésügyi államtitkár „A falufejlesztés vezetőinek milyen a jelenlegi szervezete és hogyan kellene a jövőben a vezetőket szervezni?” címen tart előadást. A második napon *M. de Lindequist* volt német birodalmi miniszter és a német Faluszövetség elnöke beszél: „Hogyan kellene a falufejlesztés szempontjából megszervezni az iskolai és az iskolán kívüli népoktatást”. Végül a harmadik napon *Enrico Beretta*, az olasz *Opera Nazionale Dopolavoro* igazgatója „A falufejlesztés szempontjából mi a jelenlegi agrármozgalmak jelentősége?” címen tart előadást.

A falufejlesztés kérdéseinek nemzetközi szempontból való megvitatásával már régóta foglalkoznak a falu sorsát szívükön viselő államférfiak és agrár vezetők. De az idő is egyre jobban sürgeti a falu kérdéseinek nemzetközi megtárgyalását, amiért is 1926-ban *Brüsszelben*, majd az amerikai *Lansingban* jöttek össze tanácskozársra úgy az európai, mint a tengerentúli államok. Nagy megtiszteltetés tehát megcsonkított hazánkra, hogy a *harmadik Nemzetközi Falufejlesztési Kongresszust* *Budapesten* tartják meg, s az, hogy a világ vezető államainak választása hazánkra esett. Ebben nagy része van a szervezőbizottság elnökének, *Schandl Károly dr.-nak*, aki lelkes tisztviselői gárda élén irányítja a kongresszus nehéz munkáját.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a kongresszus a magyar falvak életében is jelentős változást fog

hozni, mert ha valahol szükség van a segítségre, akkor a magyar föld népénél elsősorban, amely megcsonkított földjén verekszik és küzd a megélhetés nehéz gondoljaival.

Amikor örömmel köszöntjük a világ minden tájáról összesereglett államok képviselőit és agrárvezéreket, hisszük, hogy tanácskozársaik eredményeképpen a gazdasági megerősödés útjára léphetünk mi is, akiket pedig a trianoni békeszerződés igazságtalannul halálra akart ítélni. Ez azonban nem sikerül, mert a magyar föld lelke meg fogja találni az utat még a világ falvainak képviselőihez is. (sz. l.)

A dunakeszi kiállítás.

A kongresszussal kapcsolatban a *Faluszövetség* gazdasági, kulturális és egészségügyi kiállítást rendez *Dunakeszi* községben. A kiállításon nemcsak a dunakeszi és a váci járás mezőgazdasága, kisipara és kulturája vonul fel, hanem azon a Faluszövetség ismeretterjesztő vándoranyagán kívül országos agrár-intézményeink: az *OKH*, a *Hangya*, az *Országos Mezőgazdasági Kamara*, a *Népegészségügyi Múzeum* is résztvesznek a maguk igen tanulságos anyagával. A kiállítás június hó 1-én, szombaton délelőtt 11 órakor nyílik meg. A Falufejlesztési Kongresszus résztvevői — mintegy százötvenen — június hó 2-án, vasárnap délután, együttesen utaznak ki Dunakeszire a kiállítás megtekintésére. Tiszteletükre a Faluszövetség, a váci járás és Dunakeszi község nagyobb szabású ünnepséget, táncbemutatókat és népies felvonulásokat rendez.

Hatszáznyolcvanezer magyar hősi halott.

A belügyminisztérium adatai szerint *Magyarország* háború vesztesége halottakban körülbelül 680.000-re becsülhető. A Magyarországon eltemetett hősök száma körülbelül 80.000. A hősök nagyobbbrészt hősi hadifogolytemetőben nyugszanak. Ilyen temető van harminc. A legnagyobb hősi temető a *rákoskereszturi*, 18.000-nél több sírral, a legnagyobb hadifogolytemető pedig az *ostffyasszonyfai* 5600 sírral. A hazai hősi temetők az utóbbi években örvendetesen megszépültek. A vidéken elenyésző azoknak a hősi síroknak a száma, amelyek maradványai siremlekkkel ne volnának ellátva. A társadalom 1925 óta 400.000 pengőn felül gyűjtött erre a célra. A külföldön eltemetett hőseink eddig megállapított száma körülbelül 340.000. Ez a szám két éven belül 500.000-re fog emelkedni, ha Lengyelország, Románia, Jugoszlávia és az orosz vörös-kereszt katasztere kiegészül.

Népházavatás Csökmön és Ártádon.

A Bihar-megyey *Csökmő* községben három év óta tevékenyen működő helyi Faluszövetség Pünkösdhétfőjén avatta fel ünnepélyes keretek között népházat, amelyet a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával a község és a lakosság áldozatkészségével az Országos Szövetség tervei és irányítása mellett épített. Az ünnepség az új népház előtti téren folyt le a község lakosságának, intézményeinek, a Szövetség tagjainak és a szomszéd községek küldöttségeinek teljes számu részvétele mellett. Az ünnepségen megjelentek *Fráter László dr.*, Bihar vármegyey alispánja, vitéz *Keresztély János* vm. testnevelési felügyelő, *Radnóti István* a Faluszövetség titkára, *Papp Tamás* főszolgabíró, *Menner Tibor*, Csökmő község főjegyzője, *Polgári László* jegyző, *Szabó Bertalan* ref. lelkész.

Cs. Nagy M. Sándor bíró, Jézernicsky József, a csökmői Faluszövetség elnöke, Kocsis Sándor alelnök, Fekete József, id. Bérczi Pál, K. Vincze Lajos, Kiss Béla, kiszáradtak és sokan mások. Az ünnepség megnyitó köznéke után Szabó Bertalan ref. lelkész mondott imát, majd megáldotta a népházat. Ezután Jézernicsky József nagyszabású beszédben a népház létesítésének munkáját és jelentőségét ismertette, majd Radnóti István tartott ünnepi beszédet. Szabó Bertalan a ref. egyház és a Hangya Szövetkezet, Menner Tibor főjegyző a község és a Hitel- és Takarékpénztár, Kádár Lajos az Ipartestület és Tóth P. József földmunkás a helybeli földmunkásság nevében üdvözölték a csökmői Faluszövetséget. Futó József tanító beszéde után a helybeli dalárda énekelt hazafias dalokat, Nagy József kántortanító karnagy vezetésével. A nagyszerű ünnepség után a népház nagytermében százötven teritékes közből volt, amelyen számos felkészítő hangzott el.

*

Gyancsak Pünkösdhétfőjén avatták fel az ártándi Faluszövetség népházát is, melyet a földművelésügyi minisztérium támogatásával, valamint a helybeli ref. egyház, a község és a lakosság összefogásával emeltek a trianoni határon. A községfejlesztés komoly munkája, a falu népével való törődés mindaddig csak vágy és ábránd, amíg minden községben nem lesz egy hajlék, amelyben a falu lakosai az összetartást, az összedolgozást tanulják, ahol a serdülő ifjúság ép úgy, mint az érettebb korbeliek nemzeti öntudatra nevelődnek. Különösen nagy nemzetel hivatást tölt be egy ilyen kulturház a trianoni határok mentén. Ennek átérzésével törekedtek az ártándiak Kóródy Gyula ref. lelkész és Enghy Endre főjegyző vezetésével a kulturház megvalósításán, s az elért eredmény felett boldog örömmel ünnepelt az egész falu lakossága a felavatási ünnepélyen. Az ünnepélyen megjelent Takács Géza országgyűlési képviselő is, akinek egyuttal az egyházközség főgondnoki tiszttségébe való beiktatása is lezajlott Pünkösöd másnapján. A Faluszövetséget Nagy Sándor igazgató képviselte. Megjelentek még Schleiss Sándor főszolgabíró, Bán István bojt, Sarkadi Nagy József bilharkeresztesi ref. lelkész, Reszegi Lajos, a Bihar-vármegyei Régészeti Egyesület titkára, Kolozs Károly kántortanító, Sídó Gyula tanító, Kerecsi Gyula, Gy. Nagy Ferenc és még sokan mások. Az ünnepély a kulturház nagytermében zajlott le. A Himnusz elhangzása után Kóródy Gyula üdvözölte a vendégeket. A felavató egyházi beszédet Bán István lelkész tartotta. Utána Nagy Sándor igazgató és Takács Géza országgyűlési képviselő beszélték, majd a helyi dalárda adott elő hazafias dalokat. A gyönyörű ünnepélyt díszbéd fejezte be.

Mayer János miniszter nyilatkozata a fagykárokról.

Mayer János földművelésügyi miniszter végigjárta a fagykársújtotta vidékeket, hogy személyes tapasztalatok alapján szerezzen tájékozódást a kár nagyságáról és a szükséges segítség módjairól. A miniszter utjáról a következő nyilatkozatot tette:

— Az elmúlt télen a tiszamenti vármegyékben, különösen

A csökmői népház, melyet a Faluszövetség tervei alapján emelt a község.

A MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Budapest, V., Bálvány-utca 7. sz.

Engedélyez jelzálogkölcsönöket kizárólag földbirtokra, jelenleg 45 éves törlesztésre. A legkisebb felvehető kölcsön 100 angol font (mintegy 2700 pengő). Részletes értesítőt kívánatra postán küld az intézet.

pedig: Szabolcs, Hajdu, Bihar, Borsod, Szolnok, Zemplén, Heves és Szatmár vármegyékben a hótakaró jeleketekenyen kisebb volt, mint a Dunántúlr. Ezt a vékony hótakarót március második felében néhány melegebb nap elővasztotta. Erre az időre esett ezen a vidéken az első utazásom. A láthatóvá vált őszi vetések, különösen a buzavetések a legrosszabb képet adták. Főltte aggályosnak tartván a helyzetet, nyomban intézkedtem az említett területek összes őszi vetéseinek a leggondosabb átvizsgálása céljából. A beérkezett jelentések csak az őszi árpa és reepe kifagyását jelezték. Az őszi buzavetéseknel, ha szőlottak is kisebb-nagyobb fagykárokról, a helyzetet nem tartották tulkomoly-nak. Ezeknek a jelentéseknek és a gazdaközönség általános bizakodásának ellenére aggyálaim nem szüntek meg. Mikor pedig március végén és április első, második napjaiban utótagyok is jelentkeztek, a még mindig fennálló bizakodó hangulat ellenére a minisztertanácsot nyert felhatalmazás alapján megtettem az összes rendelkezéseket arra nézve, hogy aggyálaim valóraválása esetén az őszi vetések pótlásánál egy parányi késédclem se állhasson elő.

— Az események az aggyályokat igazolták, de a köteles gondoskodás és előrelátás megváltozta a kellemetlen helyzet előállítását. Mire a jelentések hírt adtak a fagykárokról, minden feltűnés nélkül már fel volt tárva, hogy hol vannak azok az árpa-, zab-, tengeri- és egyéb takarmány vetőmagkészletek, amelyek szükségesek voltak a kiszántott őszi vetések pótlására és rendelkezésre állott az az összeg is, amelyen az arra szoruló vetőmagszükségletüket fedezhették. Ilyen előkészületek mellett vált lehetségessé, hogy az egész vetőmagakeiót szinte napok alatt leadminisztráljuk és hogy a vetőmagot még kellő időben pótlásra felhasználhatták.

— Május hó 20-tól kezdve beutaztam a károsult vármegyék, annak megállapítása céljából, hogy rendelkezéseimet a hatóságok miként hajtották végre és hogy ezeknek a rendelkezéseknek az életben minő hatása jelentkezett. Nagy megelégedéssel és nagy örömmel kell megállapítanom, hogy az összes köz-igazgatósági hatóságok a legdicséretreméltóbb ügybizalommal, a helyzet teljes átérzésére való odaadással hajtották végre az összes rendelkezéseket. Hasonló örömmel állapíthatom meg, hogy valamennyi gazda átérve azt, hogy munkája nemcsak egyszerű gazdasági tevékenység, hanem olyan, amelynek jó el-átításával az egész ország sorsa összefügg, szinte hősiesség munkát végzett. Nemcsak, hogy aránylag rendkívül rövid idő alatt elvégezték a kifagyott vetések kiszántását, a területek ujra való elvetését, hanem a kikelt vetéseket a lehető legjobban gondozták is. Megállapíthatom, hogy bevetetlen terület nem maradt és hogy mindazok igényét, akik vetőmaghitelről fordultak a vetőmaghitel kiosztásával megbízott hatóságokhoz, teljes mértékben, kivétel nélkül, kielégítették.

— Az aratómunkások ügyének vizsgálatánál örömmel állapítottam meg, hogy nemcsak a kisebb, de a közép- és nagybirtokos tulajdonosai a szociális szempontok figyelembevételével oldották meg a kérdéseket, megfelelő formában gondoskodván arról, hogy a kisebb aratási munka más munkakalkalmak terem-tésével pótolhassék. A gazdák nem mondták fel — bár arra törvénytől fogva joguk lett volna — az aratási szerződéseket.

— Jelentékenyen megnőtt a munkaalkalom azáltal is, hogy a kiszántott területek számottevő része kapásnövényekkel vettelt el. Ezeknek a munkálatoknak az ellátásáért, amint arról a helyi hatóságok előszóval tett jelentéseiből meggyőződtem, az időnynek megfelelő munkabért fizetnek, amely a tisztességes megélhetést biztosítja.

— A hatóságok ugyiszólván kivétel nélkül azt a kérelmet terjesztették elő, hogy a közmunkák, főleg utépítési és árvízszabályozási munkálatok, a lehetőség határain belül a fagykár-sújtotta vidékeken végeztesse el, annál is inkább, mert ott is sok utépítési és árvízszabályozási munkálatra van szükség. Nagyon természetes, hogy miként egyéb vonatkozásban, úgy ében a vonatkozásban is a kormány a legmesszebbmenő megértést fogja tanúsítani.

— A helyi hatóságokkal és a különböző kategóriájú birtokosokkal folytatott közvetlen megbeszéléseim során a legelőször módon állapíthatom meg, hogy a tett intézkedések ered-

ményéhez képest a fagykár-sújtotta vidék minden gazdája, legyen az kicsi vagy nagy, egyformán a legnagyobb meggyugrással fogadta a kormány intézkedéseit és a legnagyobb bizalommal és meggyugrással tekint mindazon intézkedések elé, amelyeket a kormány a jövőben még szükségesnek tart, meg lévén győződve afelől, hogy a kérdések elintézésénél egyetlenegy olyan szempont sem marad mérlegelés nélkül, amely annak elintézésénél valóban szerepet játszik. Ez a meggyugrás és bizalom kivétel nélkül fennáll azoknál a gazdáknál is, akik szőlőkben is kárt szenvedtek, amely károk a dolog természeténél fogva nem pótolhatók egyik évről a másikra. Fogjuk is keresni a módját annak, amely a szőlőfagykár hátrányainak enyhítését lehetségessé teszi.

— A személyesen szerzett tapasztalatok és a hozzám beérkezett jelentések figyelembevételével az egész kérdést a gazdasági érdekeltekkel még megbeszélni kívánom és a teendő intézkedések tekintetében ennek eredményéhez képest fogom a minisztertanácsnak előterjesztésemet megtenni.

A Faluszövetség akciót indít a pestkörnyéki gazdák érdekeit sértő fővárosi piaci rendszabályok ellen.

A szövetség igazgatóválasztmányja legteljesebb bizalmát fejezte ki Mayer János földmivelésügyi miniszter iránt, az őt ért méltatlan támadásokkal kapcsolatban.

Május 22-én, szerdán délután tartotta meg a Falu Országos Földmivelés Szövetsége szokásos havi választmányi ülését Budapesten. Az ülésen megjelent Schandl Károly dr. ny. államtitkár, a Szövetség h. elnöke, Raffay Sándor dr. ev. püspök, Agoraszó Tivadar, Pest vármegye alispánja, Kaán Károly ny. államtitkár, Graboscsy Miklós h. államtitkár, Balogh Elemér, a Hangya vezérigazgatója, Barthos Andor, Bodó János, Csizmadia András, Csontos Imre, Gubicza Ferenc, Neubauer Ferenc, Szabó Sándor országgyűlési képviselő, Staub Elemér ny. államtitkár, a Mezőgazdasági Terményértékesítő Intézet elnöke, Weis István dr. min. tanácsos, Kovácsy Sándor, Győr város főorvosa, Bodor Antal dr. egyetemi magántanár, Vanke Gusztáv, az O. K. H. osztályfőnöke, Dobos Gábor, a Jegyzőegyesület alelnöke, Németh József ny. min. tanácsos, Bokor Ervin dr., a Hangya igazgatója és a Szövetség tisztikara részéről: Nagy Sándor és Balogh Gyula igazgatók, Jakabházy János dr. ügyész, Szekeres László dr. főtitkár és Radnóti István titkár.

Schandl Károly dr. elnöki megnyitójában a gazdákat ért súlyos fagykárokkal, a katasztrófális viszonyokkal foglalkozott, amelyek az ország keleti részében a rendellenes időjárás következtében beállottak. A helyzetet súlyosítja a mezőgazdasági termények értékesítésének válsága, valamint a nemzetközi pénzpiaci nehézsége. A szövetség kötelessége vigyázni és örködni a magyar falvak

egyre jobban rosszabbodó sorsa felett. Az állam és a társadalom vállvetett közös munkája szükséges ahhoz, hogy az agrárválság tornyosuló hullámaint sikeresen usszuk meg. A sebeket gyógyítani kell, nem pedig szagatni. A falu népe éppen ezért megdöbbenéssel és a legteljesebb rosszalással fogadta azt a méltatlan támadást, amely Mayer János földmivelésügyi minisztert, a Szövetség elnökét, egy volt miniszter, Mezőssy Béla, részéről érte. A falvak népe tudja azt, mit tett Mayer János a magyar mezőgazdaságért és a falvak jövőjéért. Az ő nagy munkájának, amely a háború, a forradalmak és a román fosztogatás utáni súlyos állapotban indult meg, ma már kétségtelen eredményei vannak. Javasolja, hogy az igazgatóválasztmány ösztöne bizalmának és ragaszkodásának adjon kifejezést Mayer János, a Faluszövetség elnöke iránt.

Ezután Bartos Andor országgyűlési képviselő hang-súlyozta, hogy e támadás célja a nagy- és kiscgazdák közötti együttműködést megbontani és lehetetlenné tenni. Mayer Jánost nemcsak személyében, hanem mint a kiscgazdatársadalom képviselőjét érte ez a támadás, amelynek máris sikerült éket verni a gazdatársadalom közé. Csontos Imre pedig erőteljes tiltakozását fejezte ki a Mayer Jánost ért sajtótámadásnak a kiscgazdákat sértő célzása ellen.

Ezután az igazgatóválasztmány egyhangulag kimondta, hogy Mayer János iránt a legnagyobb lelkesedéssel nyilvánítja bizalmát és utasítja a Szövetség vezetőségét, hogy ezt megfelelő formában hozza tudomására.

Ezután Schandl Károly dr. beszámolt a Nemzetközi Falufejlesztési Kongresszus előkészítő munkálatairól, majd a választmány külön határozatban üdvözölte az Országos Mezőgazdasági Kamara új elnökét, Hoyos Miksa grófot. Most Nagy Sándor igazgató tette meg jelentését a Szövetség működéséről, mely szerint a Szövetség köz-ségi törzstagjainak száma 2535, a tagegyesületek száma 910 és helyi Faluszövetségeké 232. A szövetség központjának legfőbb törekvése az, hogy minden szervezete részére helyiséget biztosítson s ahol erre alkalmasak a körülmények, népházat építsen. Az utolsó pár hónap alatt tizennegy helyi Faluszövetség épített a központ és a földmivelésügyi minisztérium támogatásával népházat. Ismertette a török kormánynak a Faluszövetséghez intézett iratát, amelyben többszáz török kiscgazda ifju elhelyezését kérte a magyar kiscgazdaságokban. A választmány utasította a vezetőséget a részletes program kidolgozására.

Az ártándi népház.

Előtte a felavatási ünnepségre kivonult leventék.

Balogh Gyula tartott ezután előadást a *pestkörnyéki falvak gazdáinak a budapesti piacokon való terményárúsítását megakadályozó sérelmes fővárosi rendszabályokról*. Amikor a külföldi piacok mesterségesen elzárkóznak mezőgazdasági kivitelünk előtt, hatványozottan szükség van arra, hogy a belső fogyasztó piacok, elsősorban Budapest felvevő képességét fokozzuk. A fővárost környező falvak gazdái joggal támaszthatnak igényt a fővárossal szemben, mert egész gazdasági berendezkedésüket és termelésüket Budapest fogyasztó közönségének ellátására alapították, s mégis a fővárosnak a piaci árúsítás szabályozását célzó rendelkezései nemcsak megnehezítik, hanem egyenesen megakasztják a közeli falvak terményeinek a fővárosban való értékesítését. A gazdatársadalom által sérelmesnek tartott rendszabályok között leg súlyosabb: a kocsikról való árúsítás megtiltása, ami miatt igen sok pestkörnyéki termelő nem hozhatja be áruját a piacra. Teljesen lehetetlen ugyanis a falusi termelőktől azt kívánni, hogy az egyes piacokon úgynevezett standot állítsanak fel akkor, amikor csupán annyi ideig tartózkodnak a piacon, ameddig áruikat eladják. A főváros

azonkívül egyes vámoknál a sorompókat este nyolc órakor lezárja és a terményekkel megrakott kocsikat éjjel két óráig nem engedi be a városba. A kocsik emiatt a sorompóknál összetorlódnak és így az elvámolás igen lassan folyik le. A vámok kivételén is rendkívül sok a panasz, a főváros egyetlen vámsorompójánál sincsen hídmérleg és így az egyes árucikkek elvámolását teljesen önkényesen végzik. Az előadó azután részletesen ismertette a piaci értékesítés feltételeit és a megoldást az egyes községekben alakítandó értékesítő szövetkezetek megszervezésében látja.

Az élénk tetszéssel fogadott előadáshoz többen szólak hozzá, majd az igazgatóválasztmány határozatot hozott, mely szerint a pestkörnyéki gazdák sérelmeit emlékiratba foglalva a Szövetség a főváros tanácsa elé terjeszti, egyben pedig a kormányhoz is felír és kéri a vizsaszáságok megszüntetését. Végül pedig a szövetkezeti központokkal karöltve mozgalmat indít arra, hogy a pestkörnyéki községekben a fővárosi piacokon való árúsítás egységes lebonyolítására értékesítő szövetkezetek alakuljanak.

Gyönyörű ünneppel hódolt a nemzet a hősi halottak emlékének.

Május hó 26-án, a *Hősök napján*, megragadó ünnepi keretek között leplezték le Budapesten a háboruban elesett *hősök emlékkövét*. Az ünnepség délelőtt fél 11 órakor kezdődött, de már a kora reggeli órákban megkezdődött a különféle társadalmi egyesületek és küldöttségek véget nem érő felvonulása. A honvédség csapatai az Andrássy-uton állottak föl, a rendőrség, folyamórség és a csendőrség kivezényelt osztagaival együtt. A leventék több diszszázada és a cserkészek az Andrássy-utnak Aréna-ut felé eső részén álltak őrt. A főiskolai diákság több ezer főnyi csapata az ezredéves emlékmű körül helyezkedett el. Az ünnepségre meghívott egyházi és világi előkelőségek, továbbá a diplomáciai testület tagjai az emlékmű előtt elhelyezett két hatalmas emelvényen foglaltak helyet. A hősök emlékkövének két oldalán a palatőrőrség és a koronaőrőrség diszruhába öltözött tagjai állottak. A milleneumi lovasszobrok előtt a vitézek küldöttsége a világháboruban részt vett hadilobogókat és a 48-as szabadságharc megtépett honvédzászlóit tartották.

A kormányzó pontban fél 11 órakor érkezett az ünnepség színhelyére. Az ünnepély a Himnusszal kezdődött, majd Bethlen István gróf miniszterelnök felment a szónoki emelvényre és megrázó erejű emlékbeszédet mondott.

A miniszterelnök beszéde,

— Nem ünnepegni gyűltünk össze és nem siratni. Nincs mit ünnepegni. Előttünk sarkó áll, amely több, mint hatszáz ezer elesett magyar hős emléket örökíti meg. És ez az emlék tőlünk, az élőkől, számonkéri az őseinktől örökölt hazát, amelyért ők életüket áldozták és amelyről míg nekik számotadni nem tudunk, ünnepnapot ülnünk nem lehet. És nem siratni jöttünk ide: a régi hazát nem siratni, hanem régi fényében újból életrekelteni a hivatásunk. Ebben a komoly és bensőségteljes pillanatban nem sirunk tehát és nem ünneplünk, hanem hősi halottaink emléke előtt leborulva imát mondunk az ő lelkiüdvüikért és a hazáért, azután kivesszük hőseink kihűlt kezéből a magyar trikólort, amelyet a halál se tudott elragadni tőlük és azt magasba emelve mennünk kell tovább a kötelességteljesítésnek azon az útján, amelyről semmiféle térítette el őket.

— Az ezeréves Magyarországért halt meg a világháboruban annyi magyar. És ime itt áll a hősi halottjaink emléke mellett az ezeréves Magyarország történelmi

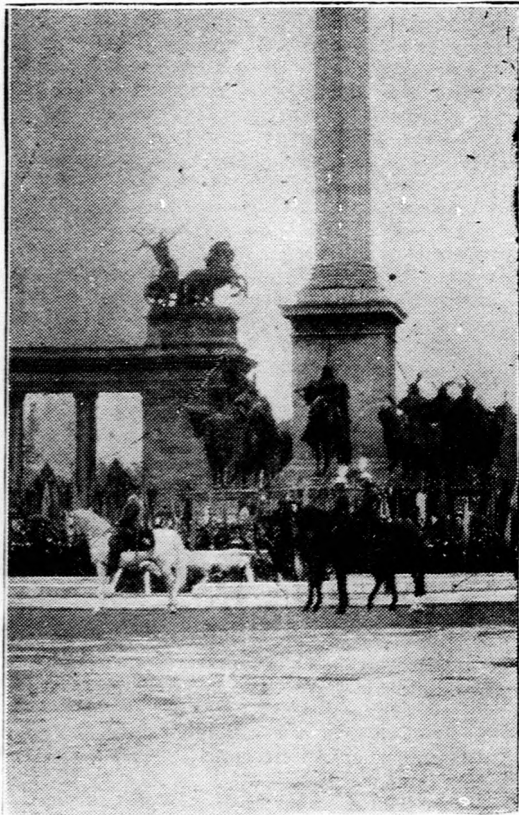
emléke, jelképeként annak az eszmének, amelyért életüket áldozták, mintha zárköve lenne ennek az ezeréves történelmi fejlődésnek, amelytől ma már a világháboruban patlakokban folyt magyar vér széles folyamára dagadt hullámai választanak el. Az ezeréves emléket a mai napon mégis nem mint zárkövet avatjuk fel ezer év történelmi fejlődésének, hanem mint az önállóságért, nemzeti kultúrájáért helytállni mindig kész, egy új évezredet élni akaró, becsületes és büszke nemzet jelképét, amely arra valósságát és nagyrahitatottságát hirdeti.

— Alig harminchárom éve annak, hogy a nemzet ezeréves életének emlékét megünnepelte és most területének feldarabolása, élő testének széjjelszakítása után királyi vezetés nélkül úgy áll a nemzet a világ ítélőszéke előtt, mint ezeréves bűnös, aki felett a bíró joggal mondhatott volna lesújtó ítéletet. A fülünkbe cseng még és homlokunkat izzó bélyegként égeti a bírónak az a zordon megállapítása: „Ha valami igazságtalannak találtatott, nem jogosult a fővőben, még ha ezer évig is állott fenn a multban.” Igazságtalannak találta a bíró azt, amit nem emberi igazság, hanem a természet alkotott, a természet,

Az ártándi népház felavató ünnepsége.

Középen, diszmagyarban Dukai Takács Géza országgyűlési képviselő, mögötte Nagy Sándor, a Faluszövetség igazgatója.

Horthy Miklós kormányzó lóhátról szemléli az ünnepre kivonult csapatok díszmenetét.

amely nem az emberi igazság szerint igazodik, hanem a Teremtő törvényeit követi: igazságtalannak azt, amiért vallás, faj és nyelvi különbség nélkül annyi millió ember egy évezredig dolgozott, verejtékezett, örült és szenvedett, amiért küzdött és vért hullatta. De vajjon lehetséges lenne-e, hogy mindaz, amiért az Árpádok, a Hunyadiak és a Rákócziak, az erdélyi fejedelmek, Széchenyi és Kossuth, Petőfi és Arany éltek és meghalni tudtak, hazugság és igazságtalanság lett volna? Vagy egy hazugságért, egy igazságtalanságért halt-e hősi halált több, mint félmillió magyar katona a világháboruban? Nem. A mai napon, amikor elesett hőseinkről emlékezünk meg, be kell jelentünk, hogy lelkiünk minden érzése, vallásos hitünk meggyőződve lázad fel ilyen gondolat ellen és a világ színe előtt soha el nem némitható ünnepélyes óvat emelünk. Hatszázezer magyar lősnök felmagasztalása alkalmából a holtak és egy élő nemzet nevében a majdan eljövendő igazságosabb bíró lelkiismeretéhez apellálunk tehát. Mert mi megvizsgáltuk saját lelkiismeretünket és amíg egy magyar él e földön, a meghozott ítéletre csak egy válaszunk lehet, az, hogy azt igazságosnak: „Nem, Nem, Soha!” sem fogadhatjuk el.

— A mi lelkiismeretünk igenis nyugodt és nyugodt-jatok ti is békében, ti magyar hősök, akik a hazáért életet áldoztatok; ti igenis igazságos önvédelmi harcban estetek el, a ti homlokotokról a babért nem tépheti le irigy kéz. Ez a nemzet nem hatalmi mámorért, nem hódítást keresve, nem hiúságból harcolta végig a maga harcát, hanem hogy megvédje azt, ami ezer évig jogos birtoka volt. Nem könnyelműen ragadott fegyvert, hanem végső kényszerűségből. Hiába is hirdetik az ellenkezőjét ennek világgá milliók és hiába harsogják olyanok, akik ezzel az igazság szavát elnémitani szeretnék. Az igazság csak egy

lehet. És ez igazság marad akkor is, ha milliók ellen csak egy is hirdeti.

— A mi hőseink dicsőséggel harcolták végig a háborut, mert *vitézségben sem barát, sem ellenfél nem tett tul rajtuk, és mert mindig nemes ellenfél voltak, akit még az ellenség is megbecsülni és tisztelni tanult.* Amíg a haza sorsa az ő kezükben volt, az itthonmaradottak nyugodtak lehettek; a hazát végig megvédték, ellenség lába a haza földjét büntetlenül nem érinthette. *A hazát nem ők veszítették el, akik érte életet áldoztak, hanem azok az itthonmaradottak, akik érte csak élni akartak!*

— Amikor e szónoki emelvényről, amelyen állok, az elesett magyar hősökről szólok, talán sokan, akik kishitűek, ebben jelképes elhelyezkedést látnak, *mintha ezen az emelvényen nem én, hanem az egész jelenleg élő magyar nemzet állana,* mert mögöttem van a szerintük vissza nem térő mult, előttem pedig a jelen és a jövő. Mintha a multé volna már ezer év küzdelmeinek, hagyományának és dicsőségének minden fényes emléke, amely sohasem tér vissza többé; előttem pedig egy *sírkő* állana, amely alatt egy halálrasedzett nemzet színe-java, virága pihen, amely drága életét az ezeréves hagyományokért hiába áldozta fel. Mögöttem az ígért földjének szent oltárképe, amelyen testet ölt egy nemzeti ideál, előttem pedig a nyers kőből faragott oltár, amelyen a nemzet eszményéért önmagát hiába áldozta fel, mert azt megvalósítani a meghozott áldozat folytán nincs többé ereje.

— Mégis családja e kép és csüggedt lélek képzelődésének a szülőtte, mert ha jól szemügyre veszem, *előttem nem sírkő áll, hanem gránitból faragott fundamentumkőve az új Magyarországnak, amely annál hatalmasabb, annál hosszabb életű lesz, mentül több százezer fiának páratlan s hősi erényén épül az fel.* A természetben idővel minden elpusztul. A vasat a rozsdá marja szét, a gránitkővet évezredek viszontagságai, viharai pusztítják el. Nincsen földi anyag, amelyet akár a természet, akár az ember alkotott, amely örökéletű volna. Csak egy van, ami örökéletű, ami elpusztíthatatlan és mindig újjászületik és ez a lélek, a szellem, amely az elhaltak erényeiből újra sarjad, nap-nap után új erényeket szül és biztosítéka annak, hogy a nemzet majd újjászületik.

— Magyar Hősök, akiknek emlékét most avatjuk fel, Ti nem haltatok meg hiába a honért. A Ti hősi erényeitek kultuszán, a Ti hősi önfeláldozó példátok követésén épül fel majdan az új Magyarország!

Koszorúk elhelyezése, díszmenet.

A miniszterelnök beszéde után megszólaltak a Gellérthegyén az elhelyezett ágyúk és a harangok zúgása közben *Sípőcz Jenő* dr. polgármester a főváros nevében átvette a *Hősök Emlékkövét* és a *Millenárius emlékművet.*

— Ez a kölap, — mondotta a polgármester — az ezeréves nemzeti szent fájdalmat jelképezi. A világháború magyar hősei ugyanazzal a vitézséggel, elszántsággal és önfeláldozással küzdöttek a hazáért, mint a hősi elődök. Dicsők ők, mert vériük hullásával megtartották ezt a darab csonka földet, ahol a tagadás lábát megvetetheti, és egykor világot dönt meg.

Most a koszorúk elhelyezése következett. Az első koszorút a kormányzó helyezte el a következő szavakkal:

— „Árpád apánk, aki őseink élén ezt az országot elfoglalta és te névtelen hős, aki becsülettel, lelkesedéssel tudtál meghalni a hazáért: tudom mi a kötelességem!”

A kormányzó után *Orsenigo* Cezare apostoli nuncius magyar nyelvű beszéd közben helyezte el a diplomáciai kar koszoruját az emlékkőre. *Frigyes* királyi herceg képviselőletében *Jánky* Kocsárd, a honvédség főparancsnoka, helyezett koszorút, majd *József* királyi herceg tette le a koszoruját e szavak kíséretében:

— *Hatszáznyolcvanezer magyar bajtársam emlékére hálás kegyelettel teszem le a koszorút.*

Bethlen István gróf miniszterelnök a kormány, *Wlassics* Gyula báró a felsőház, *Almásy* László a képviselőház, *Jánky* Kocsárd lovassági tábornok a honvédség nevében, *Ortília* Gio-

vanni olasz alezredes, az olasz követség nevében, *Direlli* tábornok az olasz hadsereg nevében, *Blomberg* tábornok a német hadsereg és *Wasilieff* főhadnagy a bolgár királyi hadsereg nevében helyezte koszorút az emlékműre. *Sípőcz* Jenő dr. polgármester a főváros ötméteres babérkoszorúját, *Agorasztó* Tivadar alispán valamennyi vármegye és törvényhatóság, *Nendtvich* polgármester pedig valamennyi város nevében helyezte koszorút az emlékre.

A koszorúk elhelyezése után a kormányzó fehér lóra ült s *Somkuthy* tábornok és *Jánky* Kocsárd, a honvédség parancsnoka kíséretében katonai díszkíséret élén körül lovagolta az emlékművet, majd az elvonuló katonai csapatok fölött díszszemlét tartott. A csapatok elvonulása több, mint egy óráig tartott s a díszszemle során a honvédség valamennyi fegyvernemének egy-egy százada és zászlóalja vonult el a kormányzó előtt. Az ünnepség déliben ért véget s a katonaság elvonulása után százezrekre menő tömeg vonult ki a hősök emlékkövéhez, hogy lerója kegyeletét a maga hősi halottja iránt. Délután 5 órakor a *Magyar Atletikai Club* tartotta meg a hősök emlékversenyét. A verseny után többszáz nemzeti színű szalaggal feldíszített motorkerékpár és közel ötszáz automobil vonult el az emlékmű előtt. A lélekembarkoló ünnepségen kívül az ország minden községében áhitatos kegyelettel ülték meg a világháború hősi halottainak emléknapiját.

Emlékérem, rokkantjelvény.

Horthy Miklós kormányzó a Hősök Emlékkövének felavatása alkalmából *Bethlen* István gróf miniszterelnökhöz legfelsőbb kéziratot intézett, amelyben a világháborúban érdemet szerzett hős katonák és a háborút követő nehéz időkben érdemeket szerzett hazafiak számára emlékérmét alapított. Az emlékérmét a kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére adományozza. A legmagasabb kézirat fölcsillítja a miniszterelnököt arra is, hogy a rokkantjelvény alapítása iránt terjesszen elő javaslatot a kormányzónak.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A képviselőház ülése.

A képviselőház május hó 22-iki, szerdai ülésén *Wekerle* Sándor dr. pénzügyminiszter válaszolt a költségvetés általános vitája során elhangzott észrevételekre és kívánságokra.

— Sokan a kormánypárti képviselők beszédeit, — mondotta többek közt a miniszter — melyekben kifogásokat hangoztattak, úgy állították be, mintha a kormánypárt megígott volna egységében. Ez azonban nem felel meg a valóságnak. *Nem haragszunk azért, hogy a bajokat feltárják, sőt örülünk neki, mert hiszen a kormány a bajok orvoslását akarja.*

— Azzal a több oldalról elhangzott kívánsággal szemben, hogy a költségvetés keretét a következő esztendőben ne lehessen kiszélesíteni, én is azt mondom, hogy *azt a tempót, ami az állami kiadások növekedésében mutatkozik, tovább tartani nem lehet.* A kormánynak nincs is szándékában a költségvetés mostani szintjének emelése, de az a nyomasztó teher, melyet a mostani költségvetési kiadások jelentenek, csökkenni fog akkor, hogyha megvalósulnak azok a programok, melyeket a közgazdasági miniszter a multkoriban előterjesztett. Ezek a programok a *kezreseti lehetőségeket feltétlenül nagy mértékben emelni fogják.*

A tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó óhajokkal szemben kijelentette a miniszter, hogy *a személyi kiadásokat tovább növelni nem lehet.* Az adó közigazgatás bajaival kapcsolatban utalt arra, hogy *felfüggesztette az adóvégrehajtásokat.* A forgalmi adó reformjával csökkenni fog a személyzet, mert a *legkisebb forgalmi adót fizetőket mentesíteni fogják az ellenőrzéstől.* A forgalmi adóhivatalok számát már csökkentették és újabb kinevezéseket sem eszközölnek.

A *községek háztartásának rendezését* a kormány is sürgősen tartja és ha lehet, még az ősszel a Ház elé terjeszti az erre vonatkozó törvényjavaslatot. Végül arra utalt a miniszter, hogy a közgazdasági program végrehajtását a kormány politikamentessé óhajítja tenni. Tisztában van a bajokkal és akadályokkal, de ezek őt nem csüggesztik el, sőt *megsokszorozott erővel igyekszik az akadályokat legyőzni.*

A pénzügyminisztert beszéde végén lelkesen ünnepelték, majd általánosságban megszavazták a költségvetést. Ezután a népjóléti tárca költségvetésének tárgyalására tértek át. *Turi*

Béla előadó ismertette a tárca költségvetését, majd *Pakots* József szólalt fel, aki nem fogadta el a költségvetést. *Tóth* Pál az orvoslás fontosságát hangsúlyozta és azt kívánta, hogy *megfelelő ivóvízről kell minden községben gondoskodni a tifuszveszedelem kiküszöbölése miatt.* *Szilágyi* Lajos azt a kérdést intézte a miniszterhez, hogy mennyien részesültek már hadikölcsön-ségélyben?

Vass József népjóléti miniszter válaszában megállapította, hogy a költségvetésbe beállított hatmillió pengős összeg az *érvényben lévő törvény szigorú végrehajtásánál nagyobbban bizonyult, mint amelyet a törvény mai keretei között el lehet költeni.* Lehetetlen például, hogy a közvetlen ódalági, házastársi öröklés nem vehető százalékig figyelembe. Utasította a bizottságot, hogy legalább ötven százalékig vegyék figyelembe az ilyen igényeket. *Huszonöt ezer kércény vár elbírálásra,* látható tehát, hogy gyorsan ezt a kérdést elintézni nem lehet.

Ezután *Erődi Harrach* Tihamér az *anya- és csecsemővédelem fejlesztésének szükségességéről* beszélt, hiszen majdnem *negyven ezer csecsemő hal meg évente Magyarországon.* Arra kéri a minisztert, hogy gyermekvédelmi törvény útján rendezze ezt a kérdést. *Bárdos* Ferenc szocialista felszólalása után *Pintér* László a *nyomorék gyermekek gondozásának kérdésére* hívta fel a figyelmet. Olyan ínzetet kíván, ahol a klinikai ápolás mellett műhelyekben gondoskodnak a nyomorék gyermekek kiképzéséről. *Várna* Dániel szociáldemokrata nem fogadta el a költségvetést. *Mátéffy* Viktor utalt arra, hogy a *községre súlyos teher hárul a betegek ellátása révén* s itt a kormány támogatása szükséges. Kéri a minisztert, hogy *állítson össze szegénykatasztert.*

A május hó 23-iki, *csütörtöki ülésen Esterházy* János szociáldemokrata felszólalása után *Usetty* Béla állapította meg, hogy a népjóléti miniszter a legnagyobb dicsejt illeti meg azért, mert annyi szociális intézményt megvalósított. *Rothstein* Mór szocialista nem fogadta el a költségvetést. *Fitz* Arthur az anya- és csecsemővédelem nagy fontosságát hangsúlyozta. *Kéthly* Anna felszólalása után *Krisztián* Imre hangsúlyozta, hogy a népjóléti miniszter megtett mindent, ami emberi és nemzeti szempontból szükséges és lehetséges. *Farkas* István felszólalása után *Schandl* Károly dr. jelentette ki, hogy minden párt egyformán támogatja a népjóléti miniszternek azt a tö-

Bethlen István gróf miniszterelnök beszédet mond a Hősök Emlékköve előtt.

KÜLPOLITIKAI KRÓNIKA

Zaleski lengyel külügyminiszter látogatása.

Hirt adtunk róla, hogy *Zaleski* lengyel külügyminiszter látogatást tett Budapesten. A külügyminiszter május hó 21-én, kedden hosszu megbeszélést folytatott *Walkó* Lajos külügyminiszterrel, majd kihallgatásn jelent meg a kormányzónál. Ugyanezen a napon *Bethlen* István gróf ebédet adott a lengyel külügyminiszter tiszteletére. Az ebédn a miniszterelnök és *Zaleski* külügyminiszter pohárköszöntőket mondtak, melyekben a *lengyel-magyar barátság őszinteségét és mélységét hangsúlyozták*. Az ebédet fogadás követte, melyen résztvettek közéletünk és társadalmunk kiválóságai. Másnap, május hó 22-én, *Zaleski* külügyminiszter *Bethlen* István gróf miniszterelnökkel folytatott hosszu megbeszélést a két országot érdeklő kérdésekről, majd résztvett *Horthy* Miklós kormányzó villasreggelijén. Délután a lengyel külügyminiszter teán látta vendégül a hírlapírókat, majd este 6 óra-kor koszorut helyezett el a *Kossuth-szobor* talapzatán. *Zaleski* külügyminiszter május hó 23-án hagyta el Budapestet. Bucsuztatásán megjelent *Walkó* Lajos külügyminiszter és *Belitska* Sándor varsói magyar követ. *Zaleski* rendkívül meleg szavakkal köszöntö meg a magyar főváros vendégzeretétét.

A lengyel külügyminiszter budapesti látogatását a külföldi sajtó igen nagyjelentőségű eseménynek tartja és több lap annak a véleményének ad kifejezést, hogy a nagyántant és kisántant mellé középántant készül, melynek tagjai *Olaszország, Lengyelország és Magyarország lennének*. Egyik tekintélyes osztrák újság azt írja, hogy hatalmas sakkjátszma folyik, melyből egyelőre annyit lehet látni, hogy *Lengyelország csapást mért a kisántántra*. Magyarország abban a szerencsés helyzetben van, hogy *érette folyik a küzdelem, melynek gyakorlati haszna már most felér egy megnyert ütközettel*.

Mussolini az olasz-jugoszláv helyzetről.

Az új olasz parlament multheti ülésén kezdte meg a külügyminisztérium költségvetésének tárgyalását és ez alkalommal *Mussolini* miniszterelnök rendkívül érdekes beszédet mondott Olaszország külpolitikai helyzetéről. Különösen azok a szavak keltek erős hatást, amelyekkel *Mussolini* az olasz-jugoszláv viszonyt jellemezte.

— Ez a viszony — mondotta — teljes figyelmet, nyugalmat és hidegvért kíván. Az 1924-ben kötött barátsági szerződést nem újítottuk meg, mert *valójában ez a szerződés már lejártá előtt értéktelen papírrongy volt, amely a helyzeten semmit sem változtatott*. Nem lett volna részünkről őszinte cselekedet, ha megújítottuk volna ezt a barátsági szerződést, amely *valójában sohasem állott fenn*.

A kisántant belgrádi értekezlete.

A kisántant belgrádi értekezlete véget ért. A hivatalos nyilatkozat szerint a kisántant államok szövetekezése tisztán védekezési célokat szolgál. Három ilyen jól megalapozott hatalmat egyik állam sem támadhat meg anélkül, hogy *ebből európai összeütközés ne támadna*.

A konferencián *Benes* cseh külügyminiszter erősen harcolt amellett, hogy a kisántant-államok ismerjék el a moszkvai szovjetkormányt, de határozott állásfoglalást nem tudott kiérősakolni az oláh és szerb külügyminiszterek részéről. Az értekezleten egyébként *öt évre meghosszabbították a szövetségi szerződést*.

Mironescu oláh külügyminiszter kijelentette egy diszében mondott beszédében, hogy a *kisántant népei létük arán is meg fogják védelmezni a békeszerződéseket*. Ha valaki a fennálló szerződésekhez akarna nyulni, az egyenlő lenne egy új, borzalmas világfelfordulás felidézésével.

rekvését, hogy a *hadirokkantak minél jobb ellátásban részesüljenek*. Az anya- és csecsemővédelem terén nagy haladás mutatkozik ott, ahol védőnőket alkalmaztak. Arra kérte a minisztert, hogy a *vidéki termelők számára biztosítsa a fővárosi piacot, melyet egészségügyi szempontok miatt zártak el tőlük*. Végül a községek egészségügyéről emlékezett meg és különösen a *községeken átvezető autótutak portalanítására hívta fel a figyelmet*.

A vita során elhangzott kijelentésekre *Vass József* népjóléti miniszter válaszolt. Elsősorban a *rokkantkérdésről* emlékezett meg és bejelentette, hogy a népjóléti minisztériumban készülő már a *rokkantellátási javaslat*. Ez a javaslat foglalja magában a járadékok végleges rendezésével és a rokkantstátus kérdésével. Ez a javaslat oldja meg a rokkantigazolvány és rokkantjelvény kérdését is. Azokat a munkaképes rokkantakat, akik eddig nem tudtak elhelyezkedni, reméli, hogy a gazdasági élet vezetőinek támogatásával kenyérhez juttathatja. A *nyomorék gyermekekkel* kapcsolatban megállapította, hogy *Gyulán* és *Kalocsán* épíltnek megfelelő otthonok, ahol a testi és lelki hibában szenvedő gyermekek közül néhány százat elhelyezhetnek. Az *iróvíz* kérdésénél hangsúlyozta, hogy *az ország összes községeinek egyharmadában rossz a víz*. A költségvetésben szereplő 150.000 pengő kevés a helyzet orvoslására, igyekezik többet szerezni erre a célra. A *kérházakban szegényjogon való ápolás* terén sok vizsgáztató mutatkozik. A szegényügyi bizonyítványok kiadásánál pontatlanság mutatkozik, mert olyanok, *akiknek igényük van rá, sokszor nem kapnak bizonyítványt*, de kapnak olyanok, akiknek nincs rá igényük. Ezt a kérdést törvényjavaslattal óhajtja rendezni. Reámutatott a miniszter a *rákbetegség* *ijesztő terjedésére* is és bejelentette, hogy rákkutató intézetet létesített közhallal együtt. Végül azt hangsúlyozta, hogy *jó és eredményes szociálpolitikához jó gazdasági politika kell*.

Ezután áttértek a tárcza költségvetésének részletes tárgyalására. *Vass József* népjóléti miniszter az elhangzott kívánásokkal kapcsolatban megállapította, hogy a rokkanttörvény kötelezővé fogja tenni a hatóságoknak, hogy a *trafik és italmérséi engedélyeket, sőt az apró állásokat is elsősorban rokkantoknak adományozzák*. A főváros élelmezésének nehézségein a központi vásárcsarnok megépítésével segít a kormány és *közvetlen kapcsolat teremt a termelők és a fogyasztók között*.

A május hó 24-iki, *pénteki ülésen* megszavazták részleteiben is a népjóléti tárcza költségvetését és áttértek a *kereskedelmi tárcza költségvetésére*, melyet *Görgey* István előadó ismertetett. Utána *Herrmann* Miksa kereskedelemügyi miniszter szólalt fel. A magyar repülés szükséges fejlesztésének hangsúlyozása után hosszasan foglalkozott a *vas-, szén- és cementipar* kérdéseivel, majd kijelentette, hogy a kormány tovább folytatja utépítő programját és *évenként négyszáz kilométeres utat épít meg*. Ugyanigy évente *száz-százötven kilométer kisvasutat is építenek*.

Sándor Pál felszólalása után, aki ismételten hangsúlyozta a kartelkérdés megoldásának nagy fontosságát, *Vértes* Vilmos István az energiagazdálkodással foglalkozott. *Malasits* Géza, *Budai* Dezső, *Rassay* Károly és *Szilvay* Tibor igazságügyminiszter felszólalása után *Kray* István báró felhívta a figyelmet arra, hogy a *Göcsény-vidéken az utak járhatatlanok*. Sürgette a *kőműveskamara felállítását is*. *Rothenstein* Mór nem fogadta el a költségvetést. A Ház május hó 25-én nem tartott ülést.

E heti ajándékfüzetünk.

E héten a „*Vasárnap*“ előfizetői *Valló Árpád* m. kir. méhészeti felügyelőnek rádióelőadását kapják meg füzetalakban, melyet a jeles szakember

Méztermelés, mézkezelés és méz-készítmények

cimmal tartott meg. Amint már az előadás címe is elárulja, szerzőnk a mézzel összefüggő valamennyi fontos kérdést érint és sok olyan körülményre hívja fel a figyelmet, melyet nagy hasznára fordíthat a lelkiismeretes méhészgazda. A méhészettel nem foglalkozók pedig a kitünő könyvecskéből kedvet meríthetnek e szép és jövedelmező mellékfoglalkozás üzésére.

A „*Vasárnap*“ kiadóhivatala: VIII., József-körút 5. szám.

„*A Vasárnap*“ szerkesztősége: IX., Üllői-út 1. szám.

MEZŐGAZDASÁG

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

A kukorica kapálásáról.

Irta: Villax Ödön.

Mihelyt a kukorica kikelt, az első és legfontosabb munkánk annak megkapálása. Ezzel a kapálással ne várjunk egy napot sem. Az első kapálás történhetik lókapával, de kézzel is. Ha sorba, vagy négyzetbe vetettük a kukoricát, ami a leghelyesebb, akkor az első kapálás történhetik lókapával, amikor is a tövek körül kézzel kapálunk. Ezenkívül legalább egy alapos kézi és annyi lókapálást kell adni, amennyit csak lehet.

Az alföldi gazda kapával öntöz. Minél többször kapáljuk a kukoricát, annál jobban őrizzük meg a talaj nedvességét s így annál nagyobb termésre számíthatunk. De a kézi kapálás igen megdrágítaná kukoricatermesztésünket. Ezért kell a kukoricát vagy géppel vetni, amikor is legalább egy irányban lókapálhatunk, vagy pedig vetőgéppel keresztben-hosszában előre megvonalt táblára fészekbe, amikor is a lókapát keresztben-hosszában járathatjuk. A sor- és növénytavolság 50—70 cm. körül legyen. Kisebbit ne vegyünk, mert ez a lókapálást akadályozná, nagyobb sortávolságnál pedig gyakran még a kései fajtákkal sem használnók ki eléggé a talajt.

A fészkek körül kézzel kapálunk. Ez a kapálás apróra, de sekélyen történjék. A kukorica gyökérzetének egy része ugyanis a föld közelében sekélyen van a felszínhez. Mélyebb kapálással ezeket a gyökereket elvágják, így gyakran több kárunk lenne, mint amennyit az egész kapálás ér. Emiatt a lókapát se járassuk nagyon mélyen. Csak éppen annyira, hogy ez a gyomot jól kiforgassa, vagy elvágja. Természetesen, ha keveset kapálunk, kukoricánkban a gyomok

megegyesednek, így kényszerülünk mélyebben kapálni, amikor is sok kukorica gyökeret elvágunk. Ebből az egy okból is ajánlatos a többszöri kapálás.

A kapálásnak csak az a célja, hogy a gyomokat kiforgassuk és hogy az összeülledő talaj tetejét 2—3 cm. vastag porhanyó réteggel fedjük be. Ez a porhanyó réteg, mint egy kalap fedi a talajt és akadályozza meg a talaj nedvességének elpárolgását. Ebből következik, hogy mielőtt ez a felső porhanyó réteg összeülpedett, megkeményedett, például egy nagyobb eső után, azonnal lókapálni kell. Hogy milyen nagy jelentősége van ennek a gyakori kapálásnak, mi sem bizonyítja fényesebben, mint az, hogy egyik-másik uradalomban 8—10 naponként — ha van eső, ha nincs — rendszeresen lókapáltatják kukoricájukat mindaddig, ameddig az csak meg nem nő akkorára, hogy már nem lehet közéje lóval menni. Sőt ismerek uradalmat, ahol szélesebbre vetik a kukoricát és külön erre a célra keskenyebb tiszafára akasszák az istrángot, hogy a kukoricát még cimerhányás táján is lókapáltathassák. Ilyenkor azonban kisebb testű lovakat fognak a kapa alá.

Fontos a lókapálásnál, hogy lehető tökéletes munkát végezzünk. Ezért a kések mindig nagyon élesek legyenek és azok talpa jól hozzásimuljon a földhöz. Ha a kések nyaka nem egyenlő hosszú, egyik kés lejjebb vagy feljebb áll, tökéletes munkát nem kaphatunk. Ilyenkor az egyik kés már a kukorica gyökerét szaggatja, a másik meg alig, hogy kicsit megkarcolja a talaj tetejét.

Vessünk sok csalamádét.

Északi felvidékünkön nemesak a buzavetések pusztultak ki részben vagy egészen, de vidékenként még az ősregebb lucernavetések is teljesen kifagytak, amit állatállományunk jövő télen annyival is inkább megérez, mert ugyanezen a vidékeken a szalmahiány is igen nagy lesz. E vidékek gazdáinak mindent el kell tehát követniök, hogy a mutatózó téli takarmányhiányt valami módon

Legbiztosabb és legolcsóbb védekezés szőlőbetegségek ellen.

8 év tapasztalatai bizonyítják, hogy a VINOL-lal kevert bordói lé

feltétlenül eredményt biztosít

Használandó oldat:

**Peronoszpóra ellen
félszázalékos rézgalic
és félszázalékos Vinol**

50 százalékos megtakarítást jelent

Használandó oldat:

**Lisztharmat
ellen tiszta
1 százalékos Vinol**

Használati utasítást, ismertetést, árjegyzéket haladéktalanul küld

Használati utasítást, ismertetést, árjegyzéket haladéktalanul küld

**Nemzeti Közgazdasági Részvénytársaság
Budapest, IV., Váci-utca 78/80. Telefon: Aut. 884-68.
Rendelésnél tessék a VASÁRNAP-ra hivatkozni.**

pótolják. Legalkalmasabb erre a célra: a répa, meg a csalamádé. A répa vetési ideje már eltelt, csalamádét azonban még júniusban is lehet vetni, amely zombolyázva télen is kitünő takarmányt szolgáltat.

A csalamádé, miként az köztudomásu, a legolcsóbb takarmány, mert vele nemcsak nagy tömeget, hanem viszonylag a legnagyobb tápanyagot tartalmazó takarmányt nyerjük. Termesztésére minden tengeri alkalmas. Az egyes tengeri fajták azonban mégis különböző értékű és mennyiségű csalamádét szolgáltatnak. Az amerikai tengerifélések adják a legnagyobb tömegű csalamádét, de ezzel tömegben is vetékszik a fehér gyöngytengeri, mely az összes tengerifélések között a legolcsóbb és a legjobb minőségű csalamádét adja. Azért legolcsóbb, mert apró magjából csak harmadrész annyi vetőmag kell, mint a közönséges tengeriből. Sarjadzóképesége rendkívül nagy, tehát nagyon sok fattyuhajtása van, minek folytán nemcsak sok, hanem finom minőségű csalamádét szolgáltat, miéért is, dacára a sokkalta kevesebb vetőmagnak, vetékszik a legbővebben termő amerikaival. E tengeri termelésével főleg a mosonszentmiklósi és felsőregei uradalmak foglalkoznak és ebből külföldre is jelentékeny kivitelünk van, mert a hűvös éghajlatu Németországban a tengeri nem érik be, ellenben igen sok csalamádét termelnek külföldről behozott magvakkal.

Arról se szabad azonban megfeledkezni, hogy a csalamádé nagyon sok táplálóanyagot von ki a talajból, amit azért kell ellensúlyozni, hogy katasztrális holdanként 120—150 kg. szuperfoszfáttal, esetleg 50—80 kg. mésznitrogénnel kell előzetesen megtrágyáznunk a talajt, ami által nemcsak sokkalta nagyobb termést biztosítunk, de az utána következő növény részére is marad a talajban annyi táplálóanyag, amennyi erőteljes fejlődéséhez szükséges.

A vetőmag megválasztásánál arról se szabad megfeledkezni, hogy az elmúlt télen a görékban áttelelt tengeri is megfagyott s csiraképességét részben vagy egészen elvesztette. Csiráztatási próbának kell tehát a magot elvetés előtt alávetni, s azt vetőmagul csak az esetben használni, ha legalább nyolevan százaléka csiraképes.

(—y.)

Hogyan állapítsuk meg a baromfiak életkorát?

A baromfitenyésztők sokszor jutnak abba a helyzetbe, hogy meg kell állapítaniok valamely baromfi életkorát. Egy éves korig semmi nehézséggel sem jár az életkor megállapítása. Ezután azonban már nehezebb és csak igen nagy tapasztalattal rendelkező tenyésztők tudják a baromfi életkorát megállapítani. Vannak bizonyos egyszerű jelek, amelyek segítségével a kezdő tenyésztő is megközelítő pontossággal állatainak életkorát meg tudja határozni.

A tyuk annál öregebb, minél durvábbak és minél vastagabbak a csüd (alsó láb) pikkelyei. Az öreg tyúk szeme be van esve, taraja halvány, nem élénk piros, fülkagylói kissé meg vannak duzzadva, nagyobbak mint a fiatal tyuknál. A kakasoknál a sarkantyú nagyságából

jól lehet következtetni a kakas életkorára. A sarkantyú rendszerint 5—6 hónapos korban jelentkezik kidudorodás alakjában, 1 éves korban teljesen kifejlődik, ezután pedig nem egyenesen nő, hanem felfelé görbül. A kakas annál idősebb, minél hosszabb és minél felfelé görbülőbb a sarkantyú.

A libák és rucák életkorának megállapítása aránylag igen könnyű. A nagy evezős tollak közelében hegyezett fiókszárny van. A fiókszárny legnagyobbik hegyes tollának gerincén minden év leteltével egy új barázda keletkezik. Ezeknek a barázdáknak a számából könnyű megállapítani a libák életkorát. Ezenkívül fiatal libáknál a csőr és láb világosabb színű, mint az öregeknél. Fialat libáknál a karmok hegyesek, a talp puha, az idősebbeknél a karom tompa és a talp pedig kemény. Rucáknál az idősebb kort a csőr tövének ráncosodása és a szemek becsése is jelzik.

Kitünő szőlővédelmi szer: a Vinol.

Mindenki előtt ismert, régen bebizonyított tény, hogy a penoszpóra elleni küzdelemben sokkal kevesebb rézgálicra lenne szükség, ha volna szer, mely feljavitáná és tapadóvá tenné a kevesebb rézgáliccal elkészített bordói levét. A Vinol az az erősen tapadó, spóraölő szer, mely e célnak tökéletesen megfelel és amelyet sok évi gondos és eredményes kísérletezés után a földművelésügyi miniszter engedélyezésével hoznak forgalomba. A jellemző rézgáliccal elkészített bordói lé permet hosszabb ideig maradvá a fürtökön és a lombzaton, a védekezést biztosabbá teszi és e mellett kevesebb permetezést tesz szükségessé. A permetezőgépet nem támadja meg és a permetezés kivitele azonos a rendes permetezéssel. A Vinol a peronoszpóra és a lisztharmat ellen egyformán sikerrel alkalmazható. A M. kir. Borgazdasági és Szőlészeti Intézet több éven át végzett kísérletei alapján a Vinol a szőlővédelemben kirodó szernek minősíti. Kapható 5, 10, 25, 50 és 100 kg-os ballonokban. Ára kilogrammonként 90 fillér. A vasuti vagy postai szállítási költségek a vevőt terhelik. A ballonokért literenként 50 fillért számítanak fel, amelyet a ballonok visszaszolgáltatása ellenében visszatérítenek.

Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk e kitünő szert.

Apró jó tanácsok.

A vadrepéct kiráthatjuk, ha a vetést beszórjuk szélesen időben, harmatos reggelen kat. holdanként 60—100 kg. mésznitrogénnel. Leghatásosabb akkor, mikor a vadrepének 4—5 levele van. A mésznitrogén megmarja ugyan a gabona leveleit is, de ez ne aggaszon bennünket, mert ez hamar kiheveri. A mésznitrogént szóró egyén keztűt húzzon, arcát zsirozza be, szemére tegyen szemüveget és öltözzön rossz ruhát, mert a mésznitrogén maróhatású anyag.

A választott bárányok nyáron buja, de száraz, főlegmentes legelőre járjanak; reggel némi szénát (fejenként 1/4—1/2 kgot) és fejenként 10—20 deka abrakot a legelő mellett is juttassunk nekik, ha azt akarjuk, hogy jól fejlődjenek.

Ha vajat készítünk, gyurjuk ki belőle alaposan az író, mert különben hamar megromlik. Ha a metszés lapján írócseppek jelennek meg, akkor még nincs jól kidolgozva.

Répan a fekete tetveket egy kell irtani, hogy egyelőskor a tetvektől leginkább meglepett töveket szedjük ki és trágyalébe fojtjuk. A később is jelentkező tetveket megölhetjük, ha a répasorokat olyan vízzel, melynek hektoliterében 1 kg. dohánylugot és fél kilogramm háziszappant oldottunk fel, megdörzsöljük. A dohánylug nagytrafikokban kapható. Vásárlásához a községi eljáráságtól kell engedélyt kérni.

Ne töltögessük a kukoricát, mert ezzel kiszárítjuk földjét, gyomosítjuk, egyes gyökereinek végéről elvonjuk a földet és a szár tövének gyökereit indítjuk hajtásra, melyekre szükség nincs. Hogy a töltögetés szükséges, mert máskép a szél kidönti a tengeritöveit, azis mesebeszéd. Nem kell tehát töltögetni a kukoricát, hanem simán kapálni minél többször, annyiszor, ahányszor felveri a gyom.

Elsőtajtāju ezüst prém nyulakat

eladok: 1 drb tenyészékes him és 1 drb anya drbja P 10, 1 drb 7 hónapos nőstény P 6, 5 drb 4 hónapos és 3 drb terh. ezüst drbja P 3.50, 4 drb 2 hónapos drbja P 1.50. Egy anyát és himet elcserélnék egy rakodókaptárban levő méhcsaládról. Lukács V. Ister u. p. Somogyvároly.

Sokat lojó — nehéz testű

kiváló szép sávozott Plymouth tyukok keltetőtojásai 30 fillérért kaphatók, napos csibék 1 pengőért előjegyezhetők. Törésmentes csomagolás. Magyarország évvizdek óta bevált fajta.

Kapoun Zoltán baromfitelepe,
Szentendre, Rév-utca 1. szám.
Tenyészállatkiállításon kitüntetve

Hogy áll az argentiniai kivándorlás ügye?

Az utóbbi hónapokban országszerte, csaknem minden faluban igen sok szó esett a délamerikai kivándorlásról. A gazdaközönség körében hírek terjedtek el, amelyek egyrészt a legrozásabb helyzetéről, a nagy kereseti lehetőségekről szólnak és a délamerikai Argentiniát, mint tejfel-mézrel folyó Kánaánt mutatták be. De voltak olyan hírek is, hogy Délamerikában sokkal súlyosabb a helyzet, nagyobbak a gazdasági bajok s a magyar földmivelő népre csak pusztulás vár odakint.

A magyar falu népének ma nagyon nehéz a helyzete és igen sokan foglalkoznak a kivándorlás gondolatával. A kivándorlási irodákat, hajózási ügynökségeket és a Vasárnap szerkesztőségét napról-napra számosan keresik fel a vidékről, különösen most, amikor a délamerikai Argentiniába már utnak indult két kivándorló csapat. A falu népének tájékoztatása és a felesleges költségek elkerülése céljából felkerestük a belügyminisztérium felügyelete alatt működő Magyar kivándorlókat és visszavándorlókat védő irodát, ahol az argentiniai kivándorlási lehetőségekről a következő felvilágosítást kaptuk:

— Argentiniában most nagyarányú vasutépítkezés folyik, amely néhány éven keresztül sokezer munkáskéznek ad kenyeret. A vasutépítő vállalat a magyar kormánytól is kért munkásokat erre a célra. A magyar kormány azonban csak azzal a feltétellel adott engedélyt kivándorlásra, ha a vállalkozók szerződést adnak a munkásoknak és biztosítják, hogy legalább másfél évig foglalkoztatják őket. Amikor ezeket a feltételeket teljesítették, akkor a kormány egyelőre kétszáz munkásnak adott engedélyt arra, hogy Délamerikába hajózzék. A kétszáz embert három csoportra osztották egy-egy magyar mérnök vezetésével és ebből két csoport már el is ment, a harmadik pedig a napokban indult utnak.

— A kormány mindaddig újabb engedélyt nem ad, amíg ezektől a kivándorlóktól pontos és megbízható adato-

kat nem kap arra vonatkozóan, hogy milyenek ott a kereseti viszonyok, milyen az elhelyezkedési lehetőség, az éghajlat stb., egyszerűen: tanácsos-e egyáltalán kiengedni oda magyarokat? Ezek a tájékoztatások körülbelül júliusban érkeznek hozzánk, addig tehát újabb délamerikai kivándorlásról szó sem lehet. Ha azonban a válaszok kielégítőek lesznek, akkor a belügyminisztérium a földmivelésügyi és kereskedelemügyi minisztériummal egyetértően esetleg újabb engedélyeket fog kiadni.

— Az eddig kivándorolt munkásokat kizárólag a vasutépítésnél foglalkoztatják. Szerződés szerint 4 argentiniai papírpesó (körülbelül 9 pengő) napszámot kapnak. A létfenntartásra naponként mintegy másfél peso, vagyis 3 pengő kell. A szerződés másfél évre szól, tehát ezalatt az idő alatt a szorosan vett létfenntartási költségeken kívül mintegy 2600 pengőt lehet keresni. Ebből azonban le kell vonni az oda- és visszautazás költségeit, mert ezt a vasutépítési vállalkozók senkinek sem térítik meg, ami oda 800, vissza 750 pengőbe kerül, továbbá vannak még kisebb-nagyobb költségek, úgy, hogy másfél évi megfeszített, nehéz munkából legfeljebb 400—500 pengő marad meg tisztán. A munkára csak földmiveseket vesznek fel, akik ott földmunkákat és a vasutépítéshoz szükséges töltési munkákat végzik és erdőt irtanak. Iparosokról tehát szó sem lehet. A magyar munkáerővel egyébként odakünn megvannak elégedve.

A fentiekben közölt adatokból a falu népe tájékozódást szerezhet a kivándorlásra vonatkozóan, ha egyszer arra szánná el magát, hogy itt hagyja a magyar földet és a világ másik oldalán keresse a boldogulást. A Magyar kivándorlókat védő és visszavándorlókat védő iroda (Budapest, Fiumei-ut 4.) július közepétől kezdve már pontos felvilágosítást nyújt akár a személyesen, akár levélben érdeklődőknek, hogy a magyar kormány adott-e újabb engedélyt az argentiniai kivándorlásra.

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG GAZDATÁRSADALMI HIREK

A bérlők kívánságai a debreceni nagygyűlésen.

Az Országos Magyar Földbérlő Egyesület pünkösdi hétfőjén nagygyűlést rendezett Debrecenben. Vásáry József felsőházi tag elnöki megnyitói beszédében kifejtette, hogy a bérbeadó birtokosoknak és bérlőknek érdekük közös. A fagykár az egész Tiszántúlon rendkívül nehéz helyzetet teremtett. Éppen ezért nagyon kívánatos volna, ha a kormány egyfelől a bajok részletes megállapítása, másfelől pedig a segítség érdekében fogantatandó intézkedések végrehajtására komolybírást küldene. Szabó Ferenc dr. javaslatot terjesztett elő, hogy a rendkívül helyzetre való tekintettel a kormány vetőmaghiát helyett retömágot adjon a bérlőknek, hosszabbítsa meg a hiátusi és műtrágyahitelek visszafizetését a lejáratult számított torábbi egy évre, az adók fizetésére adjon egy évi haladékot és folyószámla haldánként ötven pengő két évre szóló olcsó hitelt a bérlőknek a gazdasági üzemháló fenntartása céljából. Pálkai Béla a földbérek rendezését sürgette, míg Kovács József javaslatára a gyűlés elhatározta, hogy a parlament agrárblokkjához fordul és kéri meg, szorgalmazza a kormánytól az ingóteljártól szóló törvényjavaslat lejártyalását.

Kitüntetések és jutalmak fásításért.

A földmivelési miniszter a fásításért és erdősítésért kitűzött jutalmakat és kitüntetések a következőknek ítélte: Veszprém közönsége, Nimsée Ferenc győri földbirtokos, a veszprémi római katolikus székelykaptalan, Nyárség Mezőgazdasági és Ipari Rt., Vaskut közönsége, Kiskunfélegyháza közönsége, Debrecen közönsége, Kiskunmajsa közönsége, Semsey László gróf, Meggyery Pál vas megyei földbirtokos, Lipscey Attila dr. tiszafüredi földbirtokos, Váradi-Szabó János dr. nyír-

mártonfalvai földbirtokos, Elismerő oklevelet nyertek: Varga László és özv. Vogel Józsefné litéri gazdasága; a füzfi állami hadianyaggyár, Torbágyi Tibor, a magyar katolikus vallásalap egyetemi uradalmi, Dobos Mihály, az érsekcsanakai oszlatlan közös legelőben érdekelt birtokosság, K. Mándy Sándor, Tibor és Pál nyír-bátóri uradalmi jószág-igazgatósága, Wisnyei Dezső intéző, Podmaniczky Endre báró földbirtokos, Unger Anjos dr. dászcentniklői földbirtokos, a szentistváni volt urbères birtokosság, Szalay Géza dr. kenézli, Hoffer József dr. kiskunfélegyházi, Schwarz Mór soltvadkertű földbirtokos, Simon Mihály gyömri főjegyző, a debreceni gazdasági akadémia gyakorlati tanszéke, Jalsoviczky Sándor nagykeresői földbirtokos, Kömlő közönsége, Füle Lajos dászcentniklői földbirtokos, a szentistváni volt szellőbirtokosság, Kővér Péter tiszafüredi földbirtokos, Gonda Balázs dr. ókéskei községi főjegyző, Székly István tiszai földbirtokos, Szász Imre derekegyházi gazdálkodó, Mezőberényi közönsége, ifj. Csernák János fábáni földbirtokos, Gut István szalkszentmártoni, Kunász Imre szentesi gazdálkodók, Zahorán Pál békéscsabai

CÍFKA JÓZSEF

Budapest, V, Vilmos császár-ut 48. sz.

Telefonszám: Automata 228-92.

**Pincegazdasági cikkek
szaküzlete.**

A bor kezeléséhez és forgalombahozásához szükséges összes anyagok és eszközök. Borszivattyúk, bortömlők, borszűrők, berítőanyagok, palackok, címkek, parafadugók, csapok, permetezők, kénporozók stb.

városi gazdasági intéző, Márton Lajos dr. abonyi földbirtokos, Ónody Balázs kiskunhalasi, Szőke Zsigmond köröstarcsai, vitéz Horváth Pál orosházi gazdálkodók, ifj. Vass János nagymágoesi földbirtokos, Csizmadia András orosházi gazdálkodó, Kőszeghy Béla nagymágoesi, Csucs Károly szentesi, Zsoldos László szentesi földbirtokosok, Komjáthy László dr. veszprémi polgármester, Holló Béla dr. kiskunfélegyházi polgármester és a debreceni gazdasági akadémia hallgatói.

Az egész ország gazdaközönségének bevonásával június hó 1-én kezdődik meg Budapesten az országos lovasünnepély. Az ünnepély első napján reggel diszfelvonulás lesz a Vármezőn, ahol a lovasok Horthy Miklós kormányzó előtt tisztelegnek. A hódoló diszfelvonulást Eszterházy László gróf vezeti. A diszfelvonulási szemle után a lovasok a tenyészállatvásár telepén levő versenypályára vonulnak föl, ahol kezdetét veszik a kispálya, lovaslevente, testőrség és csendőrség lovasversenyei. Heves, Borsod és Gömörkishont vármegyék lovasküldöttségeit a megye földbirtokosai vezetik. A szatmármegyei Géberjén és Győrtelek községekből indult lovasbandériumot, amely az egész utat lóháton teszi meg, Jákegy László földbirtokos vezeti. A lovasünnepélynek külföldi vendégei is lesznek, elsősorban németek, akik Miklós oldenburgi herceg vezetésével vesznek részt az ünnepségen. A német lovasok között van Ludvig Geuer is, aki a schleswig-holsteini Neumünsterből Budapestig lóháton tette meg az ezerhétszáz kilométeres utat.

Ezer ember fulladt meg a Tigris és Eufrates árjában. Angol jelentés szerint a Tigris és Eufrates folyók kiléptek medrükéből és elöntötték az arab medencét. Az árvízkatasztrofa óriási arányokat öltött és több, mint ezer ember pusztult el az árris körletkeztében. A vasúti forgalom teljesen megakadt s csak két hét múlva tudják helyreállítani a forgalmat az árvíz-sújtotta területeken.

Geuer Ludwig, schleswig-holsteini német gazdafiú.

aki Neumünsterben, szülőfalujában április hó 14-én szállt nyeregbe, majd Németországon és Ausztrián keresztül lovagolva, az elmúlt héten érkezett meg Budapestre, hogy a lovasünnepségeken résztvegyen. A német gazdafiú ezerhétszáz kilométert tett meg lóháton. Budapesten ünnepélyesen fogadták és lovát megkoszorúzták.

Szatmár és Bereg vármegye köszönete a földművelésügyi miniszternek. Szatmár és Bereg vármegyék törvényhatósága legutóbbi közgyűlésén Péchy László főispán javaslatára köszönetet szavaztak a földművelésügyi miniszternek a fagykársújtotta gazdák gyors megsegítéséért.

A somogyszentimrei gazdasági altisztképző iskola műsoros estje. A somogyszentimrei gazdasági altisztképző iskola „Ifjúsági Önképző Gazdaköre” — melynek tagjai intenzív munkában megedeztet acéloszímú magyar fiúk — a tanári karral, valamint Kadarkut község vezetékgényeivel karöltve Püfökd másodiknapján műsoros estélyt rendezett Kadarkuton, amelynek határában az iskola van. A nemes vállalkozás lelke az iskola igazgatója, Fodor Jenő, rendezője a tanári kar: Balla Pál dr. orvos, Zsámár György dr. v. gazd. akadémiai tanár, állatorvos, Mérey László főjegyző, Mészner József plébános, György János ref. lelkész, Csurgyi J. tanító, Gümörey S. bankigazgató voltak. A változatos műsor szépszámu, intelligens közönséget vonzott egybe. A műsor a „Híszkeggyel” kezdődött, utána Benedek József gazd. tanár tartotta meg bevezető beszédét, majd Vaskó helyi Babus gyönyörködtette énekével zongorakiséret mellett az egybegyűlteket. Somorjay Gyula II. éves tanuló irredenta szavala után Papp György és Papp S. tanulók hazafias énekeket adtak elő a tanári zenekar kísérete mellett. Ezután lejátsszolták: Lampért Géza: „Rákóczi lobogója” című történelmi egyfelvonást, melynek szereplői Keglevics István, Kókány Lajos, Nagy János, Vass József, Szivós Lajos, Pancesics József, Fekete Imre, Sülle István tanulók, valamennyien jó alakítást nyújtottak, melynek sikerülte Pfeiffer Lajos gazd. gyakornok ügybuzgó fadarozásának egyrészt, másrészt a fiúk készségének tulajdonítandó. Ezután Körmeny Zsigmond gazd. tanár hegedűvel kísért énekével aratott tetszést. Pados János II. é. t. „Szegény Magyarország” című költeményt szavallta. Balázs Zsigmondné művésznő pedig zongorakiséret mellett Balázs-nótákkal szórakoztatta a közönséget. A műsor utolsó száma Somogyi Mihály II. é. tanuló monológja volt, mellyel derűs percekert szerzett az egybegyűlteknél. A műsor a „Himnusz” mélyszéges akkordjával végződött. Utána táncmulatság vette kezdetét, amely igen derűs hangulatban a hajnali órákig tartott. (Beküldte: Nikli János II. éves földművelésiskolai tanuló, Somogyszentimréről.)

Házasság. Eördögh Rózsi és dr. Takács Pál orvos 1929. évi június hó 1-én délután 5 órakor tartják esküvőjüket Szekszárdon, a ref. templomban.

Felhívjuk a nagyérdemű gazdaközönség figyelmét az 1884. évi óta fennálló Nagy Ignác budapesti cégre, melynél úgy a szőlő-, mint a borgezdaságban szükséges gépek, eszközök, valamint berkezelési anyagok legjobb minőségben és legolcsóbban beszerezhetők. A cég az 1928. évi Szombathelyi Mezőgazdasági és Ipari Kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve.

Az osztályorszájáték második osztályának húzását május hó 22-én és 23-án tartották meg Budapesten. Az első nap húzásai eredményei szerint: 20.000 pengőt nyert: 60305, 10.000 pengőt nyert: 15968, 4000 pengőt nyert: 16069, 3000 pengőt nyert: 71165, 1000 pengőt nyertek: 39560, 40018, 70546, 500 pengőt nyertek: 14948, 30082, 36646, 45951. Ezenkívül 300 pengőt nyert 10 szám. — A második napon: 2000 pengőt nyert: 4441, 1000 pengőt nyertek: 25549, 29171, 500 pengőt nyertek: 20119, 22645, 25347, 27982, 47812, 61819. Ezenfelül 300 pengőt nyert 10 szám, 200 pengőt nyert 21 szám és 90 pengőt nyert 959 szám. A harmadik osztály húzását június hó 18-án és 19-én tartják meg.

Hat munkást maga alá temetett egy épülő ház beomlott pincéje. Mult pénteken délután Újpesten, a Deák-utca 29. számú telken, súlyos építkezési szerencsétlenség történt. A telken földszintes házat építenek és a frissen falazott pinceboltozaton hat munkás vasgerendával akart átmenni. A még nedves boltozat beszakadt a munkások alatt és a munkások a pincébe zuhantak. A szerencsétlenül járt kőművesek közül hárman súlyos koponyaalapi törést szenvedtek, hárman pedig könnyebben megsebesültek. A kiszállott rendőri bizottság megállapította, hogy a munkások az építész figyelmeztetése ellenére mentek át a frissen épült pinceboltozaton és saját vigyázatlanságuk okozta a szerencsétlenséget.

Keresztesük!

Dely Mihály, 35 éves, gyengelméjű, magas, barna, őszülő haj, felső karján vadászfegyverből lött sebhely, bal oldalán 5 cm. hosszú forradás, fogai elől épek, hátul rosszak, szem sárga, kissé zavaros. Eltűnt 1928. január 26. A nyomozás szerint H.-Námás felé vette útját. Aki tud róla, jelentse a hatóságknál vagy szüleivel: Dely János, Polgár, Szép-u. Jutalom 200 pengő.

Érik a, érik a buzakalász. . .

Érik a, érik a buzakalász . . .
Hangzik a, hangzik a nóta;
Cifrázza vígan hej, a hegedű,
A klarinét és a flóta!

Érik a, érik a buzakalász . . .
Szökken a, szökken az élet;
Péter és Pál már a házad előtt,
Hogy ünnepeljen te véled!

Érik a, érik a buzakalász . . .
Sárgul a, sárgul a róza;
Hej, ha az édes, magyar aratás
Jólétünk hajnala vóna! . . .

A fuszulyka szára
Felfutott a fára . . .
Felmegyünk majd Pestre
Szent István napjára.

Kitűzzük a zászlót
Az ország házára;
Magyar boldogságunk
Mi lehet az ára?

Ferdeszenű szomszéd
Rosz szemmel néz rája,
Hullatja levelét
Az ő öreg fája.

Rágyujtunk apáink
Régi szép dalára . . .
A fuszulyka szára
Felfutott a fára!

GYALOGOS PÉTER.

Repülőverseny volt Budapesten. A Magyar Athletikai Club motoros osztálya Pünkösdfőjén délelőtti repülőnapot rendezett Budapesten a Mátyásföldi repülőtéren. A repülőnap alkalmával a szombathelyi és szegedi repülőgépezetű iskola növendékei vakmerő repülőgépmutatványokkal szórakoztatták a nagy számban megjelent előkelő közönséget. A repülőnapon Horthy Miklós kormányzó is megjelent. A Magyar Légiforgalmi Társaság a repülőnap alkalmával új tizenkétszemélyes személyszállító gépeket mutatott be, amelyen a közönség közül többen sétarepülésre vittek.

A magyar vízipólócsapat diadalutja. Mult szerdán este folyt le Prágában Budapest és Prága vízipólócsapata között a bajnoki döntő mérkőzés. A magyarok a viadal alkalmával 10:5 arányban győzték le a cseh vízipólócsapatot. Berlinben és Lipcsében is nagyszerű győzelmet aráltak a magyar fiúk.

Püspökké szentelték Breyer István volt államtitkárt. Pünkösdvásárnapján szentelte segédpüspökké Serédi Jusztinián dr. bíboros hercegprimás Glattfelder Gyula dr. esanádi és Hanauer Á. István váci megyéspüspök közreműködésével Breyer István dr. prelátest, a kultuszminisztérium volt államtitkárját. A püspökszentelés szertartása délelőtti 9 órakor kezdődött az esztergomi Bazilikában.

Permetezőgépek,

**borszivattyúk,
bortömlők,
seprőprészsákok**
jutányos áron kaphatók.

Valamint összes egyéb pincegazdasági eszközök.

NAGY I G N Á C Z

szőlészeti és borászati gépek és eszközök lerakata.
Budapest, VII., Károly király-ut 9. sz.

Alapított: 1884.

Telefon: J. 415—15.

SZIVÁRVÁNY**A piros-pötyös kendő.**

Először akkor láttam, mikor a zászlóaljhoz kerültem. Az őrnagy keresztnevét akartam megtudni s megkérdeztem tőle:

— Mondja csak, mi a neve Sipos őrnagy urnak?

A baka vigyázba vágta magát s bizonyos másodpercnyi gondolkodás után kivágta:

— Főhadnagy ur Pázmándy.

Ránéztem. Ő meg visszanézett rám.

Különben Babos volt a neve.

Másodszor akkor láttam, mikor beosztották hozzám a haretérre.

Már a legelső percben feltűnt nekem. Mióta ugyanis kiléptünk a kaszárnya kapuján, a bal kezében állandóan egy piros-pötyös kendőbe kötött valamit cipelt. Akárhova ment, mindenhova magával vitte.

— Mi lehet abban a kendőben!

Többször megakartam tőle kérdezni, de mire rákerült volna a sor, mindig közbejött valami.

Kíváncsiságomat csak fokozta, hogy a bakák között valóságos legenda keringett a piros-pötyös kendőről. Az egyik azt mondta róla, hogy golyófogó, a másik azt tartotta, hogy kincs van benne.

Elég az hozzá, hogy Babos úgy vigyázott rá, mint a szeme világra.

Amerre mentem, mindenfelé a piros-pötyös kendőről tárgyaltak az emberek.

Most már elhatároztam, hogy megtudom, mit rejt a titokzatos kendő.

Nem sokáig kellett rá várnom. Az egyik délután hangos jókedvre ébredtem. Oda néztem. Az én Babosom kibált, mérges volt és hadonászott.

Amig elszunyóskált, egyik társa eldugta a piros-pötyös kendőbe takart holmit.

Mire odaértem, a kendő már előkerült és Babos boldog örömmel szorongatta a hóna alá.

Magam is gyorsabban lélekztem. Most megtudom, hogy mi van a kendőben. Odaléptem hozzá és megkérdeztem tőle:

— Mi van abban a kendőben?

Szentül azt hittem, hogy Babos kitérő feleletet ad. Nagyot néztem azonban, mikor tagadás helyett rámnézett és a legnagyobb természetességgel megszólalt:

— Bögre.

— Micsoda? — kérdeztem, mert azt hittem, hogy nem jól hallottam.

— Bögre, — ismételte másodszor is.

— Mutassa!

Babos nagyon gyengéden kibogozta a piros-pötyös kendőt s előszedett belőle egy tizkrajcáros cserépfazekat. Még nagyobbat néztem:

— Miért hordja magával ezt az ócska fazekat? — kérdeztem egyik csodálkozásból a másikba esve.

Babos szemével megsimogatta a bögrét és meleg szeretettel megszólalt:

— Érett turót hozott benne a feleségem. A lekemre kötötte, hogy vigyázzak rá, hogy el ne törjön.

Még egyet sóhajtott:

— Haza már nem vihettem, a kaszárnyában meg nem mertem hagyni, hátha ellopja valaki. Hát magammal hoztam a Kárpátokba.

Ránéztem. Ő visszanézett rám. Hogy ő mire gondolt, azt nem tudom. De nekem az járt az eszemben, hogy ez a szófogadó ember a világégből egészen bizonyosan nemcsak a bögrét viszi haza, de épségben hazavisz minden egyebet is, amire az asszony jogot tart.

NYÁRY ANDOR.

Június 4.

*Csak újra eljött a gyászos nap,
Sok-sok év után változatlanul.
Elszorul szívünk a fájdalom miatt:
És szemünknek fájo könnye hull.*

*Szétlépett testünk ezer sebtől vérzik,
Nem enyhül lelkünk buzgó imától.
Ellenségeink bajunk nem érzik,
Bárhogy könyörgünk az ég Urához.*

*De várjatok! Ha űlni fog az óra,
Eljön még majd a leszámolás!
Indulni fogunk harci riadóra,
S megkapja jutalmát az árulás.*

*Csak várjatok, ti észresztelt bolondok!
Rabló rad bunda! Csak várjatok!
Sugározóban égnek a lombok
Majd merre járunk! S ha szörnyatok*

*— Ha volna — sem tudtok menekülni,
Elér a végzet a kezünk alatt!
S rablott földben fogtok szenderülni;
Engesztelésül — a rablás miatt!*

BARÁTH JÁNOS (Belvárdgyula)

Járásí leventeverseny Csurgón. Nagyszerűen sikerült a csurgói járásí leventeverseny, melyet május hó 20-án tartottak meg Csurgón a következő községek: *Pat, Surd, Mihályd, Sand, Liszó, Szentmiklós, Porrog, Iuke és Lukfalva, Betezna, Pogányszentpéter, Tharos, Tharosberény, Bükkösd és Szentpál, Porrogszentkirály, Órtilos, Zákány, Nemespátró, Bagolasánc, Alsók és Csurgósarkad, Csurgó, Udravhely, Gyékényes, Szentu, Csiesó, Nagymarton és Berzence* községek leány és fiú leventéi, mintegy nyolcszázán. Az ünnepély sorrendje a következő volt: reggel 8 órakor a leventék felekezet szerint templomaikba vonultak istentiszteletre. A róm. kath. leventék a templom előtti téren tábort misét hallgattak. A mise után díszfelvonulás keretében a leventék a Hősök emlékszóbrát koszorúzták meg, mialatt a zenekar a Himnuszot játszotta. Ezután a csapatok a pályára vonultak előmérkőzés végett. Déli 12 órakor a katonazenekar a Hősök emlékszóbra előtti téren tizenöt adót. A tulajdonképpeni verseny délután fél 4 órakor kezdődött a vásártéren. A versenyt díszfelvonulás előzte meg, utána a kötelező szabadgyakorlatok, majd a szabadon választott gula bemutatója következett és a leányleventék magyar táncot mutattak be a közönségnek. Ezután az atlétikai verseny következett. A verseny lezajlása után *Haám* János főszolgabíró beszédet mondott, melyben a leventéket további munkára buzdította és kérte a szülőket, hogy engedjék gyermekeiket és adják át őket a leventeintézménynek, hogy amit az öregek nem tudtak, a fiatalok szerezzék vissza elrabolt területeinket. Ezután az eredmények kihirdetése és a díjkiosztás következett. Összeteljesítményben első lett *Csurgó*, övöd lett a vándorzászló, második *Szentu*, harmadik *Berzence*. Fapuskagyakorlatban 1. *Szentu*. Atlétikában: 18 éven aluliak 100 m. síkfutás 1. *Liszó*, 400 m. 1. *Gyékényes*, 800 m. 1. *Zákány*, Magasugrás: 1. *Csurgó*, Távolugrás: 1. *Zákány*. Buzogánydobás: 1. *Zákány*, Súlydobás: 1. *Berzence*, 4×100 m. stafétafutás: 1. *Gyékényes*, 18 éven felülieknél 100 m. síkfutás: 1. *Csurgó*, 400 m. 1. *Órtilos*, 800 m. 1. *Csurgó*, 1500 m. 1. *Alsók*, Magasugrás: 1. *Gyékényes*, Távolugrás: 1. *Csurgó*, Buzogánydobás: 1. *Pat*, Súlydobás: 1. *Alsók*, 4×100 m. staféta: 1. *Csurgó*, Tüzelőtásban: 1. *Alsók*, 2. *Berzence*, 3. *Gyékényes*. Lovasleventék közül: 1. *Reviiczky* Ferenc berzencei csapata. Atlétikában: 1. *Gyékényes*. Vándordíjat a következő községek kaptak: *Csurgó, Szentu, Berzence, Somogyudvarhely és Porrog* leányleventéi. (Beküldte: Horváth József Csurgóról.)

Gamma, orvosok által elismert hajnövesztő szer, egyszerűsöd a hajhullás, kopásodás, hajnövesztés legteljesebb gyógyszerere; továbbá a „Gamma” hajszappan teljesen feleslegessé tesz minden más hajmosó használatát, mert általa a fejbőr teljesen megszabadul a felrakódott idegen anyagoktól. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Gyártja: Friedler Laboratórium, Budapest, Murányi-utca 46.

OLVASÓINKHOZ!

Felkérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése 1920. évi május hó 31-én lejárt, hogy a már megküldött befizetési lapon az előfizetési díjakat beküldeni szíveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DÍJAINK:

Féléves évre	8 pengő
Félévre	4 pengő
Negyedévre	2 pengő

Mutatványszámot levelezőlapkérésre ingyen küld a

VASÁRNAP kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 5.

Radnóti István előadása a „Modern falufelújítás”-ról. Május hó 23-án a *Széchenyi Szövetségben* előkelő és nagyszámú közönség előtt *Radnóti István*, a Faluszövetség titkára igen érdekes és érdekes előadást tartott a *Modern falufelújításról*. A faluval való foglalkozás — állapította meg az előadó — a háborút követő idők egyik igen érdekes és örömdetes jelensége. A városi alkultúra kinövésével, a köregetegek között élő tömegek otthonnékültsége, a mesterkéltségek, agyoncsiszolt civilizáció sok külszínes megnyilvánulása felébresztette az emberekben az egyszerűbb életformákhoz, a szilárd otthonhoz és a függetlenséghez való visszatérés vágyát. Nyilvánvalóvá lett, hogy a földdel való foglalkozás következtében a magántulajdonhoz és ezen keresztül a nemzeti egyetemhez ragaszkodó falusi népünk az ország megmaradásának és jövő fejlődésének egyik legnagyobb biztosítója. E megfontolások következtében úgy az államhatárolom, mint társadalmi intézményeink, köztük elsősorban a *Faluszövetség*, azonkívül a magyar sajtó kezd programmszerűleg foglalkozni a falu kérdéseivel és az így megindult magyar falufelújítási mozgalom ma már jelentős eredményekre tekinthet vissza. Ezután részletesen ismertette a falvak kulturális, gazdasági és szociális emelésére irányuló törekvéseket, képeken bemutatta a falu új építkezéseit s különösen a népházak kérdésével foglalkozott behatóan. Előadásának további során a falusi iskolaüggyel, az iskolán kívüli népműveléssel, gazdasági oktatással, a falvak villanyvilágításával, egészségügyével, a leventeüggyel és a munkáskérdéssel foglalkozott, s mindegyiknél ismertette az utolsó tíz esztendő alatt elért eredményeket. Az előadó végezetül rámutatott arra, hogy a falufelújítás eddigi eredményei nem jelenthetik azt, hogy a falu érdekeinek szolgálatában az állam és a társadalom már megtette kötelességét, de az egyre súlyosodó gazdasági bajok, valamint Trianon okozta megnyomorítottaságunk megnehezítik a fejlődés emelkedő útját. A falu és a város közötti szakadék még mindig túlságosan mély, a túlságos konzervativizmus és az elmaradottság még mindig sok akadályt gördít a fejlődés elé. Sok magyar falu van még, amelyik még sem mozdult ősi állapotából. A falu legsúlyosabb és legveszedelmesebb kérdése: a falusi szegénység és földmunkásság kegyetlenebb biztosítása még mindig nem képezi tengerült egy nagyobbabszabású programnak. A nehézségek legyőzésére a nemzet erőinek teljes összefogására és az egész társadalom harmonikus, állandó és rendszeres munkájára van szükség. A mélyenszántó előadást a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

Patkányok, egerek, mezei egerek tökéletes kiirtására legjobban ajánlható az „Rational” irtószer, mely fertőzőbetegséget plántál az illető állatfej közé és nemcsak azon állatot pusztítja el, mely közvetlen evett belőle, de a vele érintkezőket is gyökeresen kiirtja, anélkül, hogy még a hasznos háziállatra, avagy az emberre veszedelmes volna. Igy bármely élelmiszer mellett szabadon alkalmazható. Ugyanezen cég előállít sváb-, ruszn-, csótány-, hangya- stb. irtószereket is, mely irtószer csak egyszerű kirakással néhány nap alatt tökéletesen kiirtja eme kellemetlen fergeket. Napiárban utányótel szállítja: *Ratimol* Laboratórium, Budapest, Murányi-utca 36.

Kerékpárok
Motorkerékpárok
Varrógépek

legkedvezőbben, heti részletre is kaphatók.

Albrecht Testvérek

Budapest, VIII., Német-utca 32. szám.
(Rákóczi-tér sarkon)

KÉRJE „V” ÁRJEGYZÉKÜNKET

Adónaptár június hóra.

Az alkalmazottak kereseti adóját a májusi fizetések után és a rokkantellátási adóval együtt június hó 15-ig kell befizetni a községházán a két példányban kiállítandó illetményjegyzék alapján.

Ha az általános forgalmi adó átlányösszege 48 pengőnél nem több, az átlányrésztleteket naponként kell bélyegben leróni. Ha pedig az átlányösszeg 48 pengőnél több, de 240 pengőt meg nem halad, az átlányrésztleteket június hó 5, 10, 15, 20, 25. és 30-án kell bélyegben leróni.

A borfogyasztási adó ellenőrzésével kapcsolatos negyedévi lezárolást június végéig ejti meg a községi ellenőrző közeg. A megállapított fogyasztás vagy hiány után a borfogyasztási adót három nap alatt kell befizetni adóbárca ellenében.

VÁSÁROK JEGYZÉKE

Június 2-án, vasárnap.

Állat- és kirakodóvásár: Kiskunmajsa, Tiszaföldvár. — Kirakodóvásár: Gyoma, Budapest. — Lóvásár: Budapest.

Június 3-án, hétfőn.

Állat- és kirakodóvásár: Cigánd, Kapuvár, Kerekegyháza, Letenye, Mekényes, Mezőcsát, Nagydorog, Tab (sertésvásár bizonytalan), Vásárosnamény, Zalaszentbalázs (sertésvásár bizonytalan), Tököl. — Lóvásár: Budapest. — Állatvásár: Hatvan, Kalocsa, Eger.

Június 4-én, kedden.

Állat- és kirakodóvásár: Baranyajenő, Beled, Biharnagybajom, Nagyecsed, Nagykanizsa (sertésvásár bizonytalan), Sátoraljaújhegy, Szil. — Állatvásár: Sóskut. — Kirakodóvásár: Budapest, Hatvan, Kalocsa.

Június 5-én, szerdán.

Állat- és kirakodóvásár: Hedrehely, Kaposvár (sertésvásár bizonytalan), Lenti (sertésvásár bizonytalan), Tiszabercel. — Kirakodóvásár: Budapest, Sóskut. — Állatvásár: Miskolc.

Június 6-án, csütörtökön.

Állat- és kirakodóvásár: Árpás, Celdömölk, Gamás, Ibrány, Keszthely (sertésvásár bizonytalan), Nagypécsely, Nyírator, Onód, Ujfehértó. — Állatvásár: Putnok, Tiszafüred. — Ló- és marhavásár: Orosháza. — Kirakodóvásár: Budapest.

Június 7-én, pénteken.

Állat- és kirakodóvásár: Istvándi (sertésvásár bizonytalan), Cegléd, Csanádpalota, Nagycsákány (sertésvásár bizonytalan). — Állatvásár: Gyöngyös. — Kirakodóvásár: Budapest, Orosháza.

Június 8-án, szombaton.

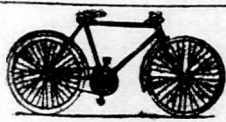
Állat- és kirakodóvásár: Büssi (sertésvásár bizonytalan), Cegléd, Csanádpalota, Nagycsákány (sertésvásár bizonytalan). — Állatvásár: Elek. — Marha- és kirakodóvásár: Szentgyörgyvölgy. — Kirakodóvásár: Budapest.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Erdélyi és magyar partaji fajtájú csirkém van. A csirkék egészségesen kikeltek, de négy, 6napos korukban gubbasztani kezdtek és közülük 40—50 százalék elpusztult. Mi bajuk lehetett és hogyan kell a betegség ellen védekezni? (D. I., Maglóca.) — **Felelet:** A kis csirkék minden valószínűség szerint feler hasmenésben pusztulnak. Ennek előidéző oka a „Bacillus

33 éve óta a világot uraló eredeti angol
**THE CHAMPION ROYAL
STAR KERÉKPÁROKAT**

havi 16 és 20 P részletre. Kerékpáralkatrészeket: lánc, pedál, nyergeket stb. nagybani gyári árban. Külső gummik 6.50 P-től, belsők 2.10 pengőtől. **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpárnagykereskedők. Budapest, VIII., József-körút 41. Árjegyzék 100C képpel ingyen. Alapítva 1869.

pullorum” nevű bacillus, mely a látszólag teljesen egészséges tojótyúk petefészékében székkel s így a fertőzött tyúk tojásába, illetőleg a tojásból kelt csirkébe jut. Ha meg akar tőle szabadulni, összes tyúkjainál vízvizsgálatot kell eszközölni s a fertőzötteknek találtak elpusztítani. A vérvizsgálat ügyében forduljon az állatorvoshoz.

Kérdés: Hogyan lehet az elszaporodott zsiszikek irtani? (B. J., Pálmonostora.) — **Felelet:** A zsiszikek magtárt vagy padlást igen gondosan kell kiséperni, hogy sehol egy szem mag se maradjon. A padló repedéseit tapossuk be marhatrágyás agyaggal, azután meszeljük be a falakat, gerendákat, hogy a rések itt is betömődjenek. Ez a leghatásosabb zsiszikeirtás.

Kérdés: Jé borból szeretnék ecetet készíteni. Hogyan lehet sárga? (Özr. N. J.-né, Nagyszakácsi.) — **Felelet:** Az ecetet gyárrakban úgy állítják elő, hogy nagyobb kádakat megtöltönek búkkaforgáccsal. A búkkaforgácson egy más, jól működő ecetgyár ecetjének segélyével ecetsavbaktériumokat telepítenek meg. A forgácson telített kádakba felülről csurog le a szeszes oldat, ellepi a forgácsok órlási felületét, miközben alulról levegőt áramoltatnak át rajtuk. Így a forgácson átesurgott szeszes oldat ecetté változik. Házilag legjobb ecetet úgy kapunk, ha a budapesti Erjedestani Intézetből (Hermann Ottó-ut 15.) hozatunk pl. 1 liter ecetágyra való élesztőt s azután 1 liter ecetágyra 2 liter bort öntünk; e keveréket vattával bedugott üvegben lehetőleg 30—35 fokos meleg helyen tartjuk. Kellő ecetesedés után a felszíni hártán alul és az üledéken fölül a kellő savanyúságu ecetet leszivornyázzuk s azután tölsér segélyével óvatosan újból kétszerannyi bort öntünk hozzá stb.

Kérdés: 1. Levelemhez a földemen élősködő s nálunk népiesen — bakifüának — nevezett növény magjaiból mintát mellékeltem. Kérem értesítésüket, hogyan hívják hivatalosan a növényt és hogyan lehet azt irtani? 2. Földem három község határában van, köteles vagyok-e mind a három községben egyházi adót fizetni, vagy pedig fizethetem-e egy helyen? (M. G., Ceglédbercel.) — **Felelet:** 1. A beküldött gyommag a közönséges ördögboeskor (Caucalis daucoides) nevű növény magja. Irtani lehet kapásnövények termesztésével, a gabonamagvak közül való kiválasztásra pedig a Graepel-féle kombinált gabonatisztító vált be. Ez utóbbi a Hangyánál is beszerezhető. 2. Az egyházi adó tárgyi adó lévén, járulékos természetű és mint ilyen ott fizetendő, ahol a földje után az egyenesadót fizeti.

Gyűjtsünk új hiveket és előfizetőket a „Vasárnap” táborába.

Kérdés: Szudáni fűmagot ültettem, szeretnék a fűről magot fogni. Hányadik kaszálásból lehet? (T. J., Hetes.) — **Felelet:** Az első kaszálásból.

Kérdés: Köszméte bokraimat fehér fátlyoszerű penész szokta belepni. Mi okozza ezt és hogyan lehet ellene védekezni? (K. L., 1690. sz. előfizető.) — **Felelet:** A köszmétebokrokra a penészszerű bevonatot az amerikai lisztharmat okozza. Ellene rügyfakadás előtt 2 százalékos, továbbá (májusban) rügyfakadás után, majd virágzás előtt, végül virágzás után (akkor, mikor a gyümölcs borsónagysága) $\frac{1}{2}$ százalékos Sulfarol-lal kell permetezni. A rézkénpor szintén hatásos szerek bizonyul a köszméte lisztharmata ellen. A rézkénport porszivógépekkel visszük rá a fertőzött növényekre. A porozás ideje a következő: Rügyfakadás után, de virágzás előtt porozunk először, virágzás után másodszor és mikor a gyümölcs még apró és zöld, akkor harmadszor. A porozást széleses, meleg napokon kell eszközölni, a harmat felszáradása után.

Kérdés: Hol lehet gyümölcsfapermetezéshez való magasnyomású permetezőgépet hosszabb időn át való részletfizetésre vásárolni? (L. L., Csanádapáca.) — **Felelet:** Forduljon a helybeli Hangya-szövetkezethez, ahol, ha megfelelő jótállást tud szerezni, felmutatni, úgy beszerzik önnek a kért permetezőt.

Kérdés: Ötven százalékos rokkantságotam a tavalyi felülvizsgálat alkalmával száz százalékra emelték fel. A magasabb nyugdíjat azonban még mindig nem kapom. Mit tegyek? (K. J., Kisarjás.) — **Felelet:** Olvassa el lapunk mult heti számában közölt cikkünket, amelyben részletes felvilágosítást adunk a rokkantság fizetéséről. Egyébként, amint ott is megírtuk, ha a minisztérium a kérvényét elintézi, akkor a következő hónap elején már a magasabb díjat kapja.

Kérdés: 1919-ben 13.000 koronát tettek be nevemre az árvaszékhez. Most nagykoru lettem, milyen értékben kaphatom meg a pénzt? (12888. számú előfizető, Garabonc.) — **Felelet:** Tekintettel arra, hogy a valorizációs törvény nem intézkedett az árvaszék átértékeléséről, így csak a betett papírosszegnek megfelelő fillérlértékét kapná meg, ha a pénzt kivénné az árvaszék-től. Ajánljuk, hogy hagyja még bent, mert szó van az árvaszék átértékeléséről.

Kérdés: Hol kaphatok rádióárjegyzéket? (Ifj. V. F., Rezi.) — **Felelet:** Bármelyik rádiós szaküzletből kérhet árjegyzéket. Itt: Dokupil mérnök rádiókereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 1. szám. Karl Testvérek, Budapest, IX., Ferenc-körút 44. szám. Márton Pák, IV., Városház-utca 1. szám. Süss Nándor Rt., V., Vigadó-utca 1. stb. küld kérésére ingyen árjegyzéket.

Kérdés: A szudáni fűnek első vagy második kaszálásából kell-e a magot termelni? (Sz. K., Boba.) — **Felelet:** Az elsőből.

Kérdés: Hol van az „Egészség” című lap kiadóhivatala? (F. K., Nagypeterd.) — **Felelet:** Budapest, VIII., Eszterházy-utca 14. Egyes szám ára 1 pengő.

Kérdés: Apám tavaly decemberben 400 pengő segélyt kapott a jegyzett hadikölesön után. Mikor kap újabb segélyt? (V. A., Novaj.) — **Felelet:** A segélyt rendszerint félévenként utalják ki. Jó lesz, ha megkérdezik az önkönl illetékes pénzügyigazgatóságot.

Kérdés: 1918. évben eladtam a házamat és a pénzt takaréka tettem, hogyan kaphatom most vissza a betett összeget? 2. Mennyi az 1919. évi ötézer koronának mai értéke? (P. S., Záhony.) — **Felelet:** 1. Tekintettel arra, hogy a valorizációs törvény, amint azt már mi igen sokszor megírtuk, a takarékbetétet kivette az átértékelés alól, így sajnos, ön is csak a betett pénz papírlértékének megfelelő pengőértéket kaphatja most meg a takaréktól. 2. 1919-ben változó volt a korona értéke, átlag a kért összeg mai pengőértéke körülbelül kilencszáz pengő.

Kérdés: 1. Hol lehet a csendőrséghez jelentkezni? 2. Adnak-e valmit, ha ezer darab cigarettapapírhoritékot összegyűjtök? 3. Mikor jön Rothermér lord Budapestre? (T. I., Jászény-szaru.) — **Felelet:** 1. Csendőrséghez való felvétele végett jelentkezétek bármelyik csendőrküldeti parancsnokságon. Érdeklődhet írásban a budapesti csendőrpáncsnokságnál is, amé, I. kerület, Böszörményi-ut 21. szám alatt van. A felvételi kélek: tisztanyole évet betöltött életkor, büntetlen előélet, egészséges testalkat, irni-olvasni tudás, nőtlenység és magyar állampolgárság. Mindezt bizonyítvánnyal kell igazolni? 2. Tudomásunk szerint nem kap, forduljon azonban a kértezett gyár igazgatóságára, amely Budapestben, VII., Lipcei-utca 7. szám alatt van. 3. Pontosan még mi sem tudjuk. Bizonyos azonban, hogy nem a legközelebbi jövőben.

Kérdés: Édesanyám hadiözevgy és annak ellenére, hogy apám tizedes volt, csak a közlegényi özevgyet megillető járulékot kapja. Már a központi illetményhivatalnál éjtartunk a járulékek felmérése végett, de ott azt mondták, nincsen rá lehetőségek, hogy apám tizedes volt, azért nem adnak magasabb nyugdíjat. Hol lehetne bajunkra orroslást találni? (N. J., Somogyzentimre.) — **Felelet:** Forduljanak először a járási népgondozó ki- rendeltséghez s annak utján kerestessék meg édesapját volt ezredét s attól kérjenek igazolványt apjuk katonai rangjáról. Ezt az igazolványt aztán juttassák el az illetményhivatalhoz.

Kérdés: Hol lehet méhészeti és ácskönyvet vásárolni? (Sz. J., Kerkaszentmiklós.) — **Felelet:** Kiadóhivatalunk utján bármilyen szakkönyvet beszerezhet, így méhészeti és ácskönyvet is. Méhészeti könyvek közül ajánlhatjuk: Ignác Sándor „Méhészet” című kiváló munkáját, melynek ára 4.20 pengő. Az „Ács-mester iskolája” című könyv az ősszer ácsmunkákat tartalmazza, ennek ára 42 pengő. A könyv több száz képet és ábrát tartalmaz. Van egy kisebb közikönyv is, ez 5 pengőért kapható.

Kérdés: Hol kapható Petőfi Sándor összes költeményei és Darrin: „Az ember származása” című könyve? (H. J., Budafa.) — **Felelet:** Petőfi költeményeit olso kiadásban kiadóhivatalunkban megkaphatja, ára: 2.50 pengő. A másik könyv elfogyott.

Kérdés: Nem ártalmas-e a L. arcej és nincsen-e valami utóhatása? (S. E., Kárázpuszta.) — **Felelet:** Veleményünk szerint a kértezett arcejet csak színelőadás alkalmával szokás használni, amikor is a szereplő a színpadi világítás ellensúlyozásához keni be az arcát a kérdéses szerrel. Tudomásunk szerint nem ártalmas, de nappali használatra nem való, nem is használ a bőrnek.

Kérdés: 1. Hol kapható a Szentírás? 2. Lehet-e a kiadóhivatalban Göre Gábor-könyvet kapni? 3. Hol lakik V. F., a „Vasárnap” cikkírója? 4. Létezik-e az Igazmondó újság? (K. J., Bánfa.) — **Felelet:** 1. Kiadóhivatalunkban kapható; az Új Szó- vettség új olso kiadását 1.50 pengőért megküldi a kiadóhivatal. 2. Szintén kapható kiadóhivatalunkban, kötetje 2.40 pengő. 3. A kértezett hírlapíró Barányaszentlőrincen lakik. 4. Már megszűnt.

Kérdés: Lehet-e egy lapon beküldeni két újságból a rejt- vénymegfejtéseket? 2. Hány rejtvényt kell beküldeni, hogy a soroldáson részt vegyek? 3. Küldhetem-e a megfejtést levelező- lapon? (V. B. L., Döge.) — **Felelet:** 1. Lehet. 2. Négy rejtvényt. 3. Igen.

Kérdés: Mennyi az értéke a békebeli tíz-, husz-, ötven- és százkoronás papírpénznek? (Hü olvasó, Nógrád.) — **Felelet:** A kértezett pénzeknek semmi értéke nincsen.

Kérdés: Házamat tíz évre biztosítottam, felmondhatom-e és hogyan? (Egy előfizető.) — **Felelet:** Ha a szerződésben a felmondási jog szabályozva van, akkor ez az irányadó, ha nincs szabályozva, úgy csak a szerződés megkötésétől számított hat év eltelte után lehet felmondani. Ezt ajánlott levélben kell megírni. Hat év eltelte előtt csak abban az esetben lehet felmondani a szerződést, ha a biztosító társaság a biztosítási díjtételt felemeli. Ez esetben a díjak felemeléséről szóló értesítés kézhez- vételétől számított 30 napon belül kell a felmondásnak megtör- ténnie.

Kérdés: 1. Mivel és hogyan lehet a bort deríteni? 2. Az őst- termelői igazolványért a jegyző darabonként egy pengő harmine- hat fillért szed. Jogosan szede-e a díjat? (T. V., Regénye.) — **Felelet:** 1. Derítésen a bor megtisztításának azt a módját ért- jük, mikor bizonyos anyagokat (vízhőlyag, zselatin, tojásfehérje, tej stb.) a borba adva erős zavarosságot idézünk elő, hogy e zavarosságot okozó anyagok leülepedvén, magukkal vigyék azon- parányi anyagokat is, melyek a bort azelőtt zavarossá, homá- lyossá tették. Részletes utmutatást talál Pettenkoffer Sándor: A bor című könyvében, mely kiadóhivatalunkban 8.40 pengőért megrendelhető. 2. Igen.

A Friedler-féle szabadalmazott

„GAMMA”
hajnövesztő

egyszersmind a hajhullás, korpásodás,
hajmolyosodás legtekélyesebb gyógyszerere.

„GAMMA”
hajsza

teljesen feleslegessé teszi minden más hajmosó használatát, mert általa a haj és a fejbőr teljesen megszabadul a lelakódott idegen anyagoktól.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva.

Kapható mindenütt

FRIEDLER-LABORATORIUM

Budapest, VII. kerület, Murányi-utca 46. szám. Telefon: József 464-71

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

K 6 (-h) A verssor
(s = sz)

(Beküldte V. Balogh László Dögérvől.)

2. Pontrejtvény.

**N . u . a . n . m . e . é . z . v . r . i .
s . k . e . f . g . i**

(Beküldte ifj. Targanyi József Kiskunfélegyházáról.)

3. Szórejtvény.

Közlekedési vonal
(ú = u) **sír N**

(Beküldte Kis Bagoly József Botykáról.)

4. Szórejtvény.

lángol elme S lángol
(é = e)

(Beküldte Varga Lajos Sályról.)

5. Szórejtvény.

Épület A mén

(Beküldte Máyer István Szekszárdról.)

7. Szórejtvény.

**B ú z a
Á r p a
R o z s**

(Beküldte Törteli Imre Kiskunfélegyházáról.)

9. Pontrejtvény.

A . é . n . k . a . á . s . g . e . i

(Beküldte Szabó György Püspökszentersébetről.)

10. Szórejtvény.

**ilyenakorom SZEGED $\frac{b}{A}$ ilyen a mész
lakoma y**

(Beküldte B. Tóth Sándor Szabadszállásról.)

11. Szórejtvény.

**R husáng (-b) H R donge (-h)
R paripa R D**
(é = e)
(ó = o)

(Beküldte id. Gulyás József Borsosgyőrből.)

12. Szórejtvény.

M réz E

(Beküldte Lipták Ferenc Edelényből.)

13. Pontrejtvény.

. e . e . e . e .

(Beküldte Matán Jenő Somogyisontáról.)

14. Szórejtvény.

duoi kún ponty A S

(Beküldte Peti János Liszról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 25-ik számban közöljük.

A 19. számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Éljen a tavasz, jöjjön a nyár.** 2. Pótló-rejtvény: **Klebensberg Kunó gróf.** 3. Szórejtvény: **Nagykörű.** 4. Szórejtvény: **Tengerészkapitány.** 5. Betű- és szórejtvény: **Huszárattak.** 6. Betű- és szórejtvény: **Három esése kávé.** 7. Szórejtvény: **Pénzverőintézet.** 8. Szórejtvény: **Vegyél sorsjegyet.** 9. Szórejtvény: **Verbéna.** 10. Pontrejtvény: **Nem loptam én életemben stb.** 11. Szórejtvény: **Vadászfegyver.**

Helpesen megfejtették: Pásztor Jolán, Nagy M. János, Kis Mariska, id. Bayer József, Szabóné, Szűcs M. Sámuel, Laki István, Szily Mariska, V. Balogh László, Gere Ferencné, Kazareczky Gyula, Studinger Erzsike, Kovács Máté, N. Lajos, Kovács Bálint, öz. Harmos Jánosné, Csolnár Sándor, Sebestyén Kálmán, Böhm György, Horváth Rozália, Német Pál.

Jutalomkönyvet nyertek: Studinger Erzsike (Kárászpuszta), Laki István (Somogyviszló), Szily Mariska (Szentlőrinc), Német Pál (Kispest) és Varga János (Cegléd).

A 20-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

TRÉFÁK

A csunyaság átka.

A csunya ember kis leánya kérli az anyját:

— Mama, megsajnáljad a papát, vagy kevesen voltak a férfiak, amikor hozzámértél?

(Beküldte Nagy Juliska Pálmonostoráról.)

Kérdés és váratlan felelet.

Idegen ember vetődik Debrecenbe. Az utcán megszólítja a civist, aki sétálva jön vele szemben a napsütésben.

— Tisztelt uram, nem tudja véletlenül, hogy merre van a vármegyeháza?

— Már hogy a fenébe ne tudnám! — feleli a pógár és nyugodtan tovább megy.

(Beküldte ifj. Józsa Lajosné Tiszaderzséről.)

A hü dakszli.

— Barátom, önnek igazán derék, hülséges kutyája van.

— Hogy-hogy?

— Amint az előbb elment az asztaltól, egy idegen kutya meg akarta enni a tányéjról a virslit. De az ön dakszlija rögtön odangrott és — maga ette meg.

(Beküldte Gömbös László Csanágról.)

Az oláh népszámlálás.

A megszállás alatt lévő Erdélyben, az egyik székely faluban népszámlálást tartottak. Egy ferdenyaku oláh járt összeírni a román lakosságot. Az egyik oláh háznál a kapuba álló oláh atyafit kérli:

— Hogy hívják?

— Popescu Iliá.

— Felesége?

— Popescu Mária.

— Gyermekei?

— Popescu Mijo és Popescu Jelica!

Közbe a szomszéd kutyája is odavetődik, észreveszi a ferdenyaku oláh és kérli, mi a neve a kutyának?

— Drákó, — feleli az oláh, de a biztos már írja is: Popescu Drákó.

Erre rimánkodni kezd az oláh, hogy ne írja be a kutyát, mert nem az övé. Hallja ám a székelyszomszéd és így szól a kerítésen:

— Hagyja szomszéd, legalább egy becsületes kutya is legyen közöttük.

(Beküldte Péter Teruska Közérmistényből.)

A MÁD. és csendőrség hivatalos szállítója!

Világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárokat, jótállással kedvező részletre vidékre is. **Nagy gyermekkosci-osztály és speciális faültetőműhely.** Varrogép- és kerékpáralkatrészek gyári árban. Kétféle gummik P 6.50-től belső P 2.10-től, lán P 3-60, pedál P 3.26 stb.

LÁNG I M B E. gépjármű műszerész-mester Budapest, VI., Teréz-körtút 3/V. (sarokútel.)

Kérje a most megjelent 1000 képes árjegyzéket, ingyen kapja. Rendelésnél hivatkozzon a VASÁRNAP-ra.

A HOLT KÉZ.

BÜNYGI REGÉNY. — IRTA: THOMAS WALSH.

(16. közlemény.)

— Hagyjuk most ezt, — vágott közbe a férfi — nincs most időnk erre. Kérem, maradjon nyugodtan, én most elmegyek és keritek valami ruhaféléit, amiben elhagyhatjuk ezt a házat. Mert maga ebben a ruhában nem mutatkozhatik...

Ismét felragasztotta arcára a szakállt és a bajuszt és öreges, csoszgó léptekkel elhagyta a cellát.

Egy negyedóra múlva egy öreg, töpörödött anyóka és egy még öregebb férfi camogott végig a folyosón. A kapuban a portás éyödve szólt hozzájuk:

— No, Péter apó, megsétáltatja az asszonyt? Nagyon helyes. Csak ne maradjon el sokáig...

Az öreg mosolyogva dörögött valami köszönésfélét, aztán az anyókéval együtt kilépett a kapun, amely döcögve csapódott be mögöttük...

Az öreg intett egy arra haladó taxinak és besegítette a nőt. A kocsiban hátradől az ülésen és mosolyogva szólt oda társnője felé:

— Mekkoraát fognak ezek nézni, hogyha megtalálják megkötözve az igazi Péter apót és a feleségét, Harperről és Briggsről nem is beszélve... Micsoda hülyék... és még ezek akartak velem kezdeni...

Mosolyogva nézett a lányra, aki könnyezve nyujtotta a kezét feléje:

— Köszönöm, Hahn. Soha... soha nem fogom ezt önnek elfelejteni.

XIII. FEJEZET.

A különös robbanás.

Ezen a délutánon mintha egy fél napra megállt volna az óriási város szívére. A dokkok felől tompán morajlott a kikötő monoton, egyhangu zsbongása és körülbelül ez volt minden, ami zajt és élénkséget jelentett az előkelő városnegyedben. A magasvasut félelmes dübörgése mintha hangfógt kapott volna ezen a délutánon s az autók olyan nesztelenül cikkáztak a festői palotasorok közt, mintha egy halott városban jártak volna.

A napsugár elhaló sugárkévéje megaranyozta a tarka kupolákat és a lombos platánok susogva rezdültek össze, ha végigsuhant felettük egy könnyű szélroham.

Ezen a délutánon maga a megtévesztő nyugalom szállt a sokmillió városra. Az emberek arcán is visszatükröződött ez a tompa nyugalom. Sokkal több volt a derű s a tekintetek mintha beszéltek volna egymáshoz:

— Mégis csak szép az élet. Milyen jó élni...

A Broadway sűrű emberforgatagában a közlekedési

rendőr olyan ragyogó kedvvel irányította az egymást keresztező autókat, mintha egy zenekart vezényelt volna, amelyre száz és ezer táncoló pár illeg és forgolódik s a rikkancs, aki először kiáltotta be a „szenzáció“-t ebbe a nyugalmas embererdőbe ezen a búbajos tavaszi délutánon, talán maga sem volt tisztában azzal, hogy micsoda szörnyűség az, ami az újságjában van.

Egy idősebb ur, aki először nyult a cent után, zsebregyúrta a lapot és aztán beült a földalatti egyik kocsijába. Odalenn a föld alatt olvasni kezdett, de egyszer csak elsápadt és kiesett a kezei közül az újság.

A mellette levő fiatal fiú önkéntelenül lehajolt az újság után és közben ő is elolvasta az ökölnyi betűkkel irt cimeket:

Felrobbant az „Egyesült Acélművek“ laboratóriuma.

Tizenöt megszenesedett hulla a romok alatt.

Watson és Jenkins főmérnökök oltúntek, valószínűleg ők is az áldozatok közt vannak.

Ma délután az „Egyesült Acélművek New-Hawer-i telepén borzalmas katasztrófa történt. A gyár laboratóriumában már hónapok óta kísérleteznek egy találmánnyal, amelyet a közelmúltban még a tragikus véget ért Barton kezdett el, s amelyet most utána első asszisztense, Jenkins, illetve a vállalat főmérnöke, Watson folytatott. Ma délben autón érkezett ki a két mérnök a telepre és rögtön ezután bezárkóztak a laboratóriumba, ahol rajtuk kívül ebben az időben még néhány vegyész tartózkodott. Ettől kezdve senki sem látta őket. Délután fél négy felé borzalmas robbanás rázta meg a levegőt. A laboratóriumból sárgás füstoszlop csapott fel, szikrák és lángcsóvák röpködtek s az egész épület a levegőbe repült. A rögtön kivonult tűzoltóság erejének minden latbavetésével igyekezett gátat vetni a tűznek, amelyet sikerült is megfékezniük, a laboratórium azonban teljesen megsemmisült. A romok alatt tizenöt megszenesedett hullát találtak s ezek közt vannak, Jenkins és Watson is, akiket senki sem látott eltávozni a telepről. Autóik, — két new-yorki bérautó — a telep bejáratánál vártak rájuk, a robbanás után is, jelölve annak, hogy még nem távoztak el a telepről. A nyomozás azonnal megindult, a kiszállított rendőri bizottság azonban egyelőre semmi támpontot nem kapott a titokzatos robbanásra vonatkozólag.

Két szemlé égett és teljesen összeroncsolódott hullában a bizottság fölismeri véli a két főmérnököt, akik közül az egyiknél találtak egy cigarettatárcát, amelyben Jenkins nevének kezdőbetűi vannak. A laboratórium épen maradt alkalmazottai határozottan állítják, hogy a tárca Jenkinsé. A további részletekről második kiadásunk számol be az olvasónak.

Az öregur megtörölgette a szemeit és izgatottan olvasta el a cikket. Azután a zsebébe nyult és keresgélni kezdett valamit, de ugrátszik, nem találta meg, mert egy idő múlva abba hagyta a keresést és bosszusan mosolyogva dűnnyögte maga elé:

— Ugy látszik, valaki elemelte a cigarettatárcámat. Ejnye... ejnye...

Felkelt és a legközelebbi megállónál leszállt a földalattiról és egy taxiba vágta magát.

— New-Hawerbe, az Egyesült Acélművekhez, de olyan gyorsan, ahogy csak lehet.

(Folytatjuk.)

MAGYAR EMBER

magyar cégtől vásárol

minden hangszert,

melyet a legfinomabb minőségben és legolcsóbb árban

REMÉNYI MIHÁLY

hangszertelepe szállít.

Bpest, VI. 29. Király-u. 58

Kérje most megjelent új árjegyzékemet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

M. S., Balatonszőlős. Levelét megkaptuk, a benne foglalt panaszokat nagy érdeklődéssel olvastuk és amint helyünk engedi, közre fogjuk adni. — M. I., Lentiszombathely. Rejtvényeiből és tréfáiból közlünk. — K. J., Kecsend. Levelét köszönettel vettük, kívánságait közölni fogjuk a lapban. — Á. J., Csurög. Beküldött közleményét jelen számunkban megtalálja. — T. S., Alsószuha. Az első tréfa jó. — P. K., Sarkad. Közlünk belőlük. — D. L. és S., Alsószuha. Rejtvényeikből közlünk. — N. Gy., Sárszentágóta. Legközelebb valamelyiknek sorát adjuk. — K. Gy., Hajduböszörmény. A legmelyebb részvételt vagyunk ön és osztályostársai iránt. Az anyagi leromlás azonban nem ok arra, hogy valaki megszokott és megkedvelt lapjától megváljon. Sőt ellenkezőleg, éppen a válságos időkben van szükség arra, hogy fokozottabb figyelemmel kísérjük az események sodrát és kellő időben tudomást szerezzünk azokról a kormányzati intézkedésekről, melyek a fagykrájsajtotta vidékek gazdáin vannak hivatva segíteni. Kérjük tehát, fogadja el ajánlatunkat. Mi mindenesetre tovább küldjük önnek lapunkat és ön kötelességének eleget fog tenni akkor, ha módja lesz rá. Teljes szívünkkel kívánjuk, hogy súlyos helyzetéből minél előbb jobbra sorsra érjében. — M. I., Püspökszentseré. Rejtvénye jó. — P. T., Kozármiszlény. Ezek is jók. — M. S., Tar. Válogatunk belőlük. — K. Sz. I., Regöly. Kérjük szíves türelmet, talán nemskora elvárhatjuk azokat a nehézségeket, melyek kértéknek teljesítése elé gördültek eddig. — H. V. E., Rezi. Jó, közölni fogjuk. — B. K., Szabadbattyán. Ön volt a hibás; kérését a jövőben tekintetbe fogjuk venni. — L. Gy., Tót-komlós. Rendkívül sajnáljuk, de az ön levelezőlapja nem érkezett be hozzánk. Talán elkallódott a postán. — H. Zs. J., Boldog. Sajnos, az első pályázata nem érkezett be hozzánk, így nevét sem közölhetjük. Örömmel jelentjük azonban, hogy most megkaptuk levelezőlapját.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak május hó 27-én.)

Gabonatözsde.

Készárupiac.

A készárupiacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények valóságos forgalmi árát jelentik, Budapesten.

Buza, tiszavidéki 77 kg-os 22.25—22.40, 78 kg-os 22.40—22.65, 79 kg-os 22.70—22.85, 80 kg-os 22.95—23.10, felsőtiszai 77 kg-os 21.75—21.90, 78 kg-os 21.90—22.15, 79 kg-os 22.20—22.40, 80 kg-os 22.40—22.60, fejtörvényei, bácskai és dunántúli 77 kg-os 21.30—21.50, 78 kg-os 21.50—21.75, 79 kg-os 21.80—22.05, 80 kg-os 22.00—22.10, pestvidéki 77 kg-os 21.30—21.50, 78 kg-os 21.50—21.75, 79 kg-os 21.90—21.95, 80 kg-os 22.00—22.10. — *Rozs* pestvidéki 17.50—18.00, más 17.50—18.00. — *Árpa* elsőrendű 24.00—24.25, közép 23.50—23.75, sörárpa felvidéki 25.75—26.25, egyéb 25.00—25.50. — *Zab* elsőrendű 21.25—21.75, közép 20.25—20.75. — *Tengeri tiszai* 25.75—26.25, egyéb 24.30—24.50. — *Korpa* 15.50—16.00 pengő métermázsánként.

Határidőpiac.

A határidőpiacra jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó csak bizonyos idő múlva köteles szállítani, a vevő pedig ugyanakkor fizetni, a valaki például májusban októberi búzát vesz, illetőleg elad, akkor az eladónak októberben kell leszállítani a búzát, a vevőnek pedig ugyanakkor kell fizetni az árát.

Buza októberre 22.79—22.80, jövő évi márciusra 24.64—24.65. — *Rozs* októberre 18.80—18.81, jövő évi márciusra 20.30—20.32. — *Tengeri* júliusra 23.34—23.35 pengő métermázsánként.

Az új buza és új rozs ára.

A gabonatözsde határidőpiaca az új búzát és rozst októberi búza és rozs névvel jelzi. 1929. évi május hó 27-én az új búzáért 22.79—22.80 pengőt, új rozsert 18.80—18.81 pengőt fizetnek métermázsánként.

Magpiac. (Mauthner Ödön Magtermelő és Magkereskedelmi Rt., heti jelentése.) A hűvös és esős időjárásnál a még vehető magvaknak mint: *Tengeri, muharmag, küles, fűmag*, meglehetősen élénk kereslete van. Szoszsbükköny, bíborhere, őszborsó, kedvezően fejlődnek és a vetések jelenlegi állása szerint, a fagykrök dacára, jó középtermésre van kilátás. — A Magyar Magkereskedők Országos Egyesületének hivatalos jegyzésai 100 kilónként, nyersárúért, Budapesten: lóheremag 140—150, lucernamag 120—140, fehérhere 160—170, nyulspapuka 130—145, bal-tacim 40—50, fehér csillagfűrt 24—25, expressz borsó 35—40, tavaszi bükköny 40—44, vegyes napraforgó 28—30, fehér mustár 50—55 pengő.

Liszt: A nyílt piacokon: Buzadara 48—56, duplanullás finom téstalliszt 40—44, nullásliszt 40—43, kettős főzölliszt 38—40, négyes kenyérliszt 37—38, hatos 34—36 fillér kilogrammonként.

Abraktakarmányiac. Árpakorpa 21, buzakonkoly 18, buzakorpa 17.50, buzatakarmanyliszt 20.50, gabonamoslék szárita 25, konkolydara 19.25, köleshéj darálva 11, lenmagpogácsa 30, napraforgópogácsa 24.50, repecpogácsa 22, répaszelet, szárított 16.75, rozskonkoly 18.50, rozskorpa 18, szójababpogácsaliszt (kis tételben) 35, tökmagpogácsa 29 pengő métermázsánként.

Burgonya. Nagyban árak: Nyári rózsburgonya 26—30, ősi rózsburgonya 17—20, Ella-burgonya 16—18, étekezési Wohltmann-burgonya 8—10, fehér burgonya 10—11 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, elsőrendű, ó 14—16, másodrendű, ó 11—12.50, harmadrendű, csomagolásra 9—10, muharszéna 10—18, lucernaszéna 15, zöld árpa, zabtakarmány 11.50—14.50, alomszalma, elsőrendű 4.30—4.60, alomszalma, másodrendű 4 pengő métermázsánként.

Tenyészmarhák és jármosok. Elsőrendű belföldi jármosok (tarka) 0.96—1.00, elsőrendű belföldi jármosok (fehér) 0.94—0.98, 1½—2 éves üszök 0.96—1.00, 1½—2 éves tinók 1.40—1.50 pengő kilogrammonként élőszuliban.

Szurómarhává. Élő borjú: Belföldi szopós, elsőrendű 1.64—1.80, kivételesen 1.85, másodrendű 1.40—1.60 pengő kilogrammonként élőszuliban.

Vágómarhává. Ökör, legjobb 104—120, kivételesen 124—128, közepes 80—102, gyengébb 60—80, bika, legjobb 104—112, kivételesen 115, közepes 94—102, gyengébb 85—92, tehén, legjobb 98—112, kivételesen 114—116, közepes 72—96, gyengébb 46—70, bivaly 62—90, növendékmarha 80—100, csontoznivaló marha 40—46 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Sertésvásár. Könnyűsértés 132—146, közepes sertés 148—168, nehézsértés 170—185 fillér kilogrammonként élőszuliban.

Lóvásár. Jobb minőségű lovak: Csikó 30—80, igás kocsiló (nehéz, nyugati fajta) 300—650, igás kocsiló (könnyű, nyugati fajta) 200—450, alárendelt minőségű lovak 20—290, vágólovak 20—194 pengő darabonként.

Fárasztó testi vagy szellemi munka

után az ember idegei gyakran felmondják a szolgálatot és nemcsak nagy kimerültség, hanem kizűz fejférések, vagy egyéb tünetek is fel-léphetnek.

A fájdalmak megszüntetésére kiválóan alkalmas a valódi

Diana-sósborszesz,

már egyszerű szolgálatása is jelentékeny enyhülést hoz. Makacsabb főfájásoknál a sósborszesz bedörzsölés (masszírozás), vagy a sósborszesz vízbe mártott borogatás biztosan csillapítja a kínzó gyötrelmeket.

Gyapju. A nyírás megkezdésével a kínálat jelentősen megnövekedett s minthogy a vételkudv mérsékelte, az árak újabb esőkénést szenvedtek. Az árak a következőképpen jegyezhetők: homokos, gyengébb szövetek 1.60—2, középminőségű, fésűs, vagy szövetyapju 1.90—2.20, gyapju uradalmi, elsőrendű, fésűs gyapjúért 2.20—2.40, finom szövetyapju 2.30—2.70 pengő kilogrammonként. Ö-gyapjában nincsen üzlet.

Nyersbőr. Márhabőr, magyar (25—35 kg-os) 0.90—1, (36—49 kg-os) 0.80—0.90, (49 kg-on felül) 0.80—0.90 pengő kilogrammonként. Borjubőr (hosszu lábbal) 1.70—1.80, báránybőr (felhő) 0.40—0.60 pengő kilogrammonként.

Husvásár. *Marhahus a nyílt piacokon:* Vesepecsenye, tisztított 360—600, rostélyos, vastaghátszín, felsől, fehérpecsenye, 360—600, felsől 220—300, fartő, hátszín, csontos oldalas, tarja, szegély 160—300, gu-lyánsnak való 120—160 fillér kg-ként, *Borjúhús.* Felszeletelt comb 420—520, sütni való 340—400, pörköltnek való 200—260 fill. kilogrammonként. — *Juh- és bárányhús:* Juhcomb 200—240, zserinc, lapocka 160—200, pörköltnek való 120—160, bárányhús hátulja 200—280, eleje 200, pörköltnek való 120—160, bárányhús hátulja 200—280, eleje 200 fillér kilogrammonként. — *Sertészhús.* A nyílt piacokon: Friss ka-raj 300—440, friss comb, tarja, lapocka 240—320, friss oldalas 220—260, kocsonyának való 100—160, vese felvélő 200—260, füstölt hely-beli karaj, tarja, lapocka, oldalas 280—380, vidéki 280—440, olvasz-tani való szalonna 226—250, sózott kenyérszalonna 240—280, füstölt 240—280, háj 260—280, zsiros tepertő 200—280, helybeli sertészsír 250—270 fillér kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Élő állatok a nyílt piacokon: Tyúk 300—600, csirke 200—450, újdonság 200—350, ruca 500—1200, lud 800—2000, pulyka 600—1200 fillér darabonként. — *Leölt állatok:* Tyúk 280—350, csirke 300—450, újdonság 600—720, hizott ruca 280—350, lúd, hizott 280—350, újdonság 400—450, pulyka hizott 220—320, lúd-máj 500—1400, lúdszír és háj 300—500, lúdapróék 160—250 fillér kilogrammonként. — *Tojás:* Friss teotójas 11—13, főzőtojas 8—11 fillér darabonként.

Hal. Élő állatok a nyílt piacokon: Harcsa 550—600, ponty 230—360, kárász 150—200, compó 200—240, keszeg 120—140 fillér kilo-grammonként. — *Rák.* Folyami rák 16—60 fillér darabonként.

Tej- és tejtermékek. A nyílt piacokon: Teljestej 38—40, lefele-zött 16—18, joghurt 100—170, tejföl 180—220, centrifugált teavaj tömbben 560—620, 10 dkg-os csomagolásban 560—700, főzővaj 440—520, szedett vidéki vaj 440—480, juhvaj 440—500, tehénturó 100—140, sovány tehénturó 80—100, juhturó 300—360, keverturó 240—300, juhsajt 260—320, hazai ementáli sajt 500—600, hazai grói sajt 340—400, hazai trappista 340—400 fillér kilogrammonként.

Száraz főzelék és száraz tészta. A nyílt piacokon: Lencse 90—140, hánított egész borsó 90—132, feles 80—130, fehér aprózemű bab 100—140, nagyszemű 110—148, szines 80—120, finom árpakása 80—100, durva 70—80, tojásos tarhonya 120—140 fillér kilogrammonként.

Zöldség. A nyílt piacokon: Sárgarépa kilogrammja 20—50, petre-zselyem kilogrammja 40—90, zeller, zöldjével darabja 4—10, zeller kilogrammja 40—80, kalarábé újdonság darabja 20—60, őszifajta ka-larábé kilogrammja 60—100, kevert zöldség 50—60, vöröshagyma zöld-jével csomója 4—10, dugghagyma kilogrammja 60—120, cékla 26—50,

kelkáposzta újdonság 80—140, fejessaláta 3—205 galambsaláta 160—200, torma 60—200, rózsaburgonya 32—38, közönséges 13—20, kifli 30—44, tömör csiperkegomba 300—600, ehető kucsagomba 250—500, székfűgomba 300—500, szárított gomba 2800, hónapos retek csomója 6—40, jánosnapi retek csomója 16—50, ugorka újdonság 200—400, ecetes ugorka 160—200, vizes 120—140, apró hegyes zöldpaprika da-rabja 14—30, savanyított zöldpaprika kilogrammja 120—200, tek új-donság 400, spárka kilogrammja 30—160, sóska 40—60, tisztított paraj 16—32, görökezes 10—20, főzött paradicsom literje 110—140 fillér.

Gyümölcs. A nyílt piacokon: Nemes fajalma 50—180, hazai aszalt-szilva 74—100, szilvaiz 120—160, gyümölcsiz 160—320, nagy papir-héjú dió 140—160, keményhéjú 100—136, dióbél 400—560, héjazott mogyoró 340—460, héjazott mandula 500—800 fillér kilogrammonként.

Fűszer, mák, méz és háziszappan. A nyílt piacokon: Édesnes-paprika 700—800, félédes, gulyás 560—640, rózsapaprika 400—540, erős 300—360, kereskedelmi 180—280, kék mák 140—180, közönséges 120—140, pergetett méz 240—260, házi szappan 149—160, közönséges háziszappan 100—132 fillér kilogrammonként.

Fapiac. A *fenőfapiac* még mindig üzletellen, az árak az eddigi színvonalon mozognak. *Tüzijában* a kereslet már nem olyan élénk és az árak is 15—20 pengővel csökkentek, ami a budapesti gőzfavágótele-pek arra indította, hogy az aprított fa árát 100 kilogrammonként 20 fillérrel mérsékeljék. Belföldi száraz bükkhasáb 2.35—2.65 pengő, fel-százaz 220—240 pengő a feladóállomáson.

Szesz és szeszitalok. Az összes szeszkatégoriák változatlanul je-gyeznek. A forgalom változatlan a detail-üzletben, finomított és dena-turált szeszben élénk volt a kereslet. A gyümölcsipálkaüzletben a kí-nálat főleg törkölypálkában volt élénkebb. Jegyeztek törköly 4.20—4.30, szilvapálka 4.20—4.30, nyári szilvapálka 5—5.20, kékszilva-pálka 6—6.20, borpárlat 5—5.20 pengő, forgalmi adó nélkül, a vi-deki főzöden.

Idegen pénznemek vétele és eladási ára 1929 május hó 27-én. Az első szám azt az összeget jelenti, melyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A zárójelben lévő szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni akkor, ha idegen pénzt vásárolunk. *Egy pengőnél többre kerül:* Angol font 27.72 (27.87); dollár 5.70 (5.72); hollandi forint 2.30 (2.31); német márka 1.36 (1.37); svájci frank 1.10 (1.11) pengő. — *Egy pengőnél kevesebbre kerül:* Csekhonora 1.69 (1.70); szerb dinár 9.99 (10.05); francia frank 22.30 (22.50); olasz líra 29.90 (30.15); román lei 3.37 (3.41); osztrák schilling 80.30 (80.65) fillér.

Arany- és ezüstpénznemek. Huszkoronás arany 23 (23.30); ezüst egykoronás 0.38 (0.40); régi forintos 1.05 (1.08); ötkoronás 2 (2.05) pengő. Szinarany kilogrammja 3830 (3836); színezüst 102.5 (103.5) pengő.

FELELŐS SZERKESZTŐ: MAYER EMIL.
KIADJA: AZ UJ BARÁZDA LAPKIADÓ RT.
FELELŐS KIADÓ: FARAGÓ ALADÁR.

Patkány-, egérintő „Ratinol“

sváb, rusznai, csó-lány-hangya stb. irtószerek,

biztos hatású irtószerek, gyö-keresen irt. Más állatra emberre ártalmatlan. Napi árban utavéttel szállítja.

RATINOL LABORATORIUM,

Budapest, VII., Murányi-utca 36. szám.

Szerezte-e már egy új előfizető a „Vasárnap“-nak?

SZAKORVOSI RENDELŐ

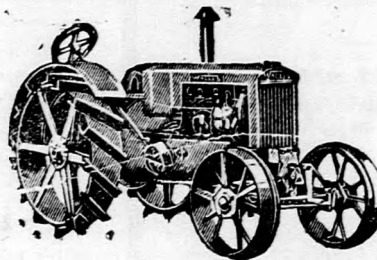
VII. Rákóczi-ut 32. l. em. 1. (Rökussal szemben).
Rendelés egész nap.

vér- és nemibetegék részére. Ezüstsalvarsan-oltás.

a 20 HP és 30 HP

WALLIS traktorok

teljesítőképessége, tartóssága, olcsó üzeme.

Massey-Harris gyártmány!

Messzemenő garanciákkal

kedvező feltételek mellett szállítja:

Nemzetközi Gépkereskedelmi Részvénytársaság

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.